

Var går gränsen?

En studie om ledarsidors skildring av flyktingfrågan

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Kandidatuppsats

Journalistprogrammet VT 2015

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

Av: Malin Bergstrand och Carolina Sandsten

Handledare: Mathias A. Färdigh

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Abstract

This study wants to find out how the image of the refugee issue is perceived by studying Swedish newspapers editorial. The recent year, discussion about immigration and refugees has been a leading subject in Swedish media, because of the many refugees who sought shelter in Europe. Discussion about how editorials have debated matters surrounding *the refugee issue* has also been on the agenda. As we often refer to media as the fourth estate, it is important to scrutinize those who behold an important position in our democratic society.

The study has been executed by using the qualitative textual analysis model ECA (Ethnographic Content Analysis). We have chosen the five biggest newspapers in Sweden with editorial material for our study, which are: Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen, Göteborgs-Posten and Svenska Dagbladet. We started off by reading all main editorials written during autumn 2015 to January the following year, to clarify how many editorials that had *the refugee issue* as main subject. We then chose three topics for qualitative analysis using aspects of *hegemony* and *the agenda setting theory*.

The results after analyzing showed that the image portrayed in editorial was a country in *system collapse*, an image where the refugees is a contributing factor to why institutions in Sweden are in crisis. *The refugee issue* is often referred to from a political point of view. The image of the refugee is someone who is not blameworthy for acting wrong, it is rather the external factors, such as Swedish migration policies, that are causing the misbehavior. The image given, when writers describe *the refugee issue* debate, a polarization between two sides emerges. One side condemns those who speak of refugees, and is against directing criticism at the different aspects of *the refugee issue*. On the other side are those who use acts of terror to create stereotypes of immigrants and refugees as terrorists and jihadists.

Key words: *ledare, flyktingfrågan, flyktingar, debatt, immigration, systemkollaps, editorial, the refugee issue, system collapse, debate, migration, refugee*

Innehåll

1. INLEDNING	5
2. BAKGRUND	6
2.1 Den partipolitiska hösten	6
2.2 Medias roll	7
2.3 Syfte	8
3. TIDIGARE FORSKNING	9
3.1 Vår tids ledare	9
3.2 Främlingen i media	9
3.3 Mörkläggning och sanningssägare	9
3.4 Representationer i media	10
3.5 Explicit koppling	10
4. TEORI	12
4.1 Hegemoni	12
4.2 Orientalism	12
4.3 Gestaltning och dagordningsteorins andra nivå	13
4.4 Argumentationsanalys	13
5. METOD	14
5.1 Vad är en ledare?	14
5.2 Fördelar och nackdelar med ledare	14
5.3 Val av tidningar	15
5.4 Ämnesurval	16
5.5 Val av ledare	17
5.6 Teman	18
5.7 Kritik mot kvalitativ metod	19

6. RESULTAT OCH ANALYS	20
6.1 Ledare	20
6.1.2 Analys	22
6.2 Grupper och aktörer	22
6.2.2 Analys	24
6.3 Representationer	25
6.3.2 Analys	26
6.4 Sammanfattande analys	27
7. DISKUSSION	28
7.1 Systemkollaps	28
7.2 Ekonomiskt perspektiv	29
7.3 Främlingskap och yrkesetik	29
7.4 Icke-debatten	30
7.5 Polarisering i debatten	31
7.6 Avslutande om vår studie	32
7.7 Vidare forskning	33
8. REFERENSER	34
BILAGOR	36
Bilaga 1. Kodschema som använts vid analys	36
Bilaga 2. Urval av bilder som publicerats i ledare	37

1. Inledning

I början av september publicerades bilden på den treåriga syriske pojken Aylan Kurdi som spolats i land vid Turkiets kust. Det blev ett startskott för en mer intensiv debatt om flyktingar som sökt skydd i Europa. Den största delen av flyktingströmmarna sökte asyl i Tyskland och Sverige som stod upp för öppna gränser. Aylan Kurdi väckte solidaritet i Sverige och på många ställen i landet manifesterades 'Refugees welcome', en volontär organisation som välkomnade flyktingar till Sverige. Under hösten har denna fråga om Europas och Sveriges flyktingmottagande beskrivits på flera sätt, men kommer i denna studie benämnas som *flyktingfrågan*. I media har frågan varit bland de mest omskrivna, och begrepp som systemkollaps i mottagningssystemet, flyktingkris, fortsatt solidaritet och öppna gränser har diskuterats i samband med *flyktingfrågan*.

Allt eftersom hösten fortgick och *flyktingfrågan* varit fortsatt aktuell har diskussionen i media kommit att handla om hur många flyktingar vi kan ta emot, och i vilken mån vårt samhälle är rustat för ett Sverige med öppna gränser. Enligt den senaste SOM-undersökningen, som utfördes under hösten 2015, har frågan om immigration och integration blivit den viktigaste samhällsfrågan för svenska folket (TT, 2016b, 19 april). Men frågan delar också människor i två läger. Bland de som tycker att frågan är viktigast finns både de som är positivt respektive negativt inställda till invandring. Den ena sidan ville ha fortsatt öppenhet och den andra började ifrågasätta huruvida Sverige ska hålla fast vid sin nuvarande flyktingpolitik.

Polariseringen kring *flyktingfrågan* har även visat sig i debatten. Så också på ledarplats. Där har debatten kommit att handla mycket om *flyktingfrågan*, men också om andra debatter som hur vi ska och får diskutera denna fråga. Ledarsidorna har under det senaste året blivit föremål för diskussion på flera håll, där det i en krönika i *Journalisten* diskuterats om att flera liberala ledarsidor gått mot ett mer högerinriktat ställningstagande (Ekström, 2015, 20 juli). Det har också diskuterats om huruvida ledarsidor är på väg att normalisera främlingsfientliga åsikter (Larsson, 2015, 22 juli). Då ledarsidor är en plats för politisk debatt kring vad som hänt i *flyktingfrågan* och då ledarsidor blivit föremål för diskussion, kan det därför finnas många intressanta aspekter att studera kring *flyktingfrågan* på ledarplats.

2. Bakgrund

Flyktingströmmarna till Europa beror inte bara på Syrienkriget, utan många av de flyktingar som under hösten sökt asyl i Sverige kommer från en lång flyktingvistelse i länder som Turkiet, Libanon, Iran och Libyen. En av de större grupperna som flytt till Europa är afghaner som efter många år som flyktingar i Iran tvingats fly även därifrån för att inte tvångsrekryteras att kriga för regeringssidan i Syrien eller skickas tillbaka till Afghanistan. Oroligheterna runt om i världen har lett till att många sökt trygghet i Europa och flest flyktingar har Tyskland och Sverige tagit emot. En konflikt som uppdagades i höstas då många länder i EU stängde sina gränser och inte ville ta emot flyktingar. Något som tvingade fram ett beslut om en kvotering av ett antal flyktingar inom EU men som i slutändan utgjorde en liten hjälp för det totala antalet flyktingar. Det finns många värdeladdade ord som beskriver de frågor och ämnen som uppkommer i samband med flyktingströmmarna. Vi har som tidigare nämnt, valt att benämna detta ämne med ordet *flyktingfrågan*, då ordet är mer neutralt än andra som använts för att beskriva samma företeelse. *Flyktingfrågan*, i denna studie, innefattar de politiska sakfrågor som behandlar flyktingmottagande, och de händelser och företeelser som behandlar flyktingar och flyktingmottagande under det senaste året.

2.1 Den partipolitiska hösten

Ledare i svensk dagspress analyserar och tar ofta ställning kring den politiska debatten. Under hösten har politikerna svängt mycket kring olika sakfrågor i *flyktingfrågan*, men de flesta partier har nu gått mot en mer restriktiv migrationspolitik. Sverigedemokraterna har de senaste åren varit det parti som tydligast drivit frågan om invandring, och deras politik har ofta centerats kring och fokuserat på invandring. Flyktingfrågan har gjort att migrationspolitiken nu fått större utrymme även bland de andra partierna och nästan alla partier har en helt annan hållning nu i *flyktingfrågan* än vad de haft innan hösten 2015. Moderaterna har blivit mer restriktiva till flyktingmottagande då de i december redovisade en flyktingpolitik med tillfälliga uppehållstillstånd och en tid av stängda gränser till Sverige. Även Kristdemokraterna ställer sig bakom en politik med tillfälliga uppehållstillstånd. Liberalerna, tidigare Folkpartiet, vill att Sverige ska ta emot fler kvotflyktingar. Centerpartiet har tagit ställning för fortsatt öppenhet i flyktingmottagandet, men precis som Liberalerna vill de ha ett Europa där alla länder tar sitt ansvar.

Miljöpartiets tidigare inställning i *flyktingfrågan* har varit öppna gränser. En uppmärksammad presskonferens där regeringen förkunnade den nya flyktingpolitiken visade språkröret Åsa Romson rörd till tårar eftersom partiet gått med på en något mer åtstramande politik i *flyktingfrågan*, efter överenskommelsen med Socialdemokraterna, vars linje gått till att bli allt mer reglerande i flyktingmottagande. ID-kontroller har införts på gränsen till Danmark för att minska det antal flyktingar som väljer att komma till Sverige för att få sin asyl prövad. Det har även införts en tillfällig begränsning i möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Bland de röd-gröna håller Vänsterpartiet kvar vid sin ståndpunkt om öppna gränser.

Sammantaget kan vi se att denna fråga blivit allt viktigare för partier, ute i samhället och i debatten. Politikens svängningar och otydlighet har fått utstå hård kritik, och därför blivit ett ämne högt upp på dagordningen i media. Ledarplats är ett forum för debatt och vi tror att en studie av den platsen är ett sätt att se hur denna fråga diskuterats. Det kan vara viktigt ur flera aspekter. Dels vilka olika politiska ställningstaganden som representeras i förhållande till

flyktingfrågan och om det finns vissa ställningstaganden som får mer sympatier på ledarplats än andra. Även vilka angreppssätt ledarna bemöter *flyktingfrågan* på och hur den presenteras.

2.2 Medias roll

Media har här ett stort ansvar i det demokratiska samhället. Som betydande informationskälla fungerar media som en kanal mellan medborgare och politiker (Nord & Strömbäck 2012:264) där ansvaret till stor del handlar om att rapportera på ett rättvist sätt. Det är genom den politiska rapporteringen som människor ska kunna ta del av information som gör det möjligt för dem att ta egna beslut i viktiga samhällsfrågor (Weibull & Wadbring, 2014:303). Media har stor makt i och med att de kan välja hur de vill gestalta olika händelser. Den fakta som media rapporterar är den informationen som mottagaren i många fall har om en viss händelse eller fråga. En annan viktig aspekt inom journalistiken är opartiskhet. Det har alltid varit en förutsättning för en journalists legitimitet (Nord och Strömbäck, 2012:184) och i längden en förutsättning för publikens förtroende för journalistkåren. Just denna aspekt av journalisters roll i samhället har varit ett föremål för debatt under de senaste åren i fråga om migration och invandring.

På Publicistklubbens möte i januari 2016 diskuterade journalister migrationsrapporteringen ur ett självkritiskt perspektiv (TT, 2016a, 26 januari). Där fanns de som ansåg att kåren kritiserat denna fråga på samma sätt som andra, och att risken finns att vi för in flera samhällsproblem inom migrationsfrågan och att den därmed kan komma att berättas på ett snävt och förenklat sätt. Det fanns även de som uttryckte att migrationsfrågan var en målkonflikt mellan välfärd och generös immigration, och att media misslyckats med problematiseringen kring migrationspolitiken.

Begrepp såsom 'mörkläggare' och 'sanningssägare' har myntats i en diskussion om medias roll i rapportering om invandring, där sanningssägarna är rationella och anser att multikulturella mörkläggare inte rapporterar på ett rättvist sätt om hur invandringen påverkar det svenska samhället (Thorén, 2015:1). Mörklägningsdebatten har främst varit stor på olika internetforum, såsom flashback. Den tidigare journalisten Karl-Olov Arnstberg och etnologen Gunnar Sandelin har skrivit två böcker om ämnet i serien 'Invandring och mörklägning' där de på baksidan av den andra boken skriver att den första boken tegs ihjäl i svensk media förutom i Aftonbladet som avfärdade den som rasism (Arnstberg & Sandelin, 2014).

Denna debatt väcker en frågeställning om hur invandring och migration skildras i media. På nyhetsplats finns krav på objektivitet men på ledarplats styr inte samma objektivitetsideal journalister, och där är dessutom politiskt viktiga frågor ständigt föremål för debatt. Här får skribenten uttrycka sina subjektiva åsikter inom ramen för tidningens politiska ståndpunkt. Dagstidningar i Sverige idag är ofta obundna till ett parti, men innehar en politisk ideologi. Bland de stora dagstidningarna är det idag oberoende liberal som är den vanligaste hållningen. Då journalisten ska vara objektiv på nyhetsplats kan det vara svårt att få fram konkreta och tydliga ställningstaganden i rapporteringen. På ledarplats däremot finns utrymme att uttrycka åsikter och kommentering kring viktiga händelser som speglar tidningens hållning i en fråga.

Ledare är utmärkta analysobjekt för den som söker svar på viktiga frågor om mediernas roller i den moderna demokratin (Nord, 2001:1) och ledarnas roll idag och genom historien har alltid varit att framföra åsikter och att övertyga läsare och beslutsfattare i en viss riktning. I dagens tidningsvärld växer sig de stora mediehusen allt större. Eftersom media kallas den tredje statsmakten, och därmed innehar en viktig funktion i vårt demokratiska samhälle, blir det också viktigt att granska vad dessa stora medier har för åsikter och vilka ställningstaganden som görs i viktiga frågor.

Det är denna obundenhet till objektivitetsidealet tillsammans med speglingen av tidningens politiska idelogi som är en anledning till att ledarsidan är intressant att studera utifrån *flyktingfrågan*. Detta för att se vad de stora tidningarna har för hållning och gör för ställningstaganden i detta ämne. I en tid av ekonomiskt ansträngt läge för de allt mer marknadsdrivna dagstidningarna kan det vara intressant att se om det finns spridning i åsikterna som presenteras på ledarplats, eller om det finns en linje i ledarnas åsikter.

I och med att flyktingfrågan varit mycket uppmärksammas under det senaste året, kan det vara viktigt att se vilka perspektiv i frågor som får mest utrymme på ledarplats. Det kan även vara viktigt att urskilja om det kan finnas några mönster i hur flyktingfrågan gestaltas på ledarplats, och på vilket sätt de viktiga frågorna inom ämnet debatteras och beskrivs. Eftersom det förs en debatt på ledarplats om invandring och migration i och med *flyktingfrågan*, kan det kan också vara intressant att se om vi där kan hitta något som tyder på *mörkläggning* gällande hur och vad som skrivs om *flyktingfrågan* på ledarplats. Ingenstans blir tidningens ståndpunkt tydligare i en fråga än på ledarplats, där utrymme ges för den subjektiva åsikten.

2.3 Syfte

I och med att både flyktingfrågan och ledarsidor blivit uppmärksammas under det senaste året är det intressant att studera dessa ämnen i och med medias viktiga roll i demokratin. De diskussioner som uppstått om Sveriges flyktingmottagande sett ur politiskt perspektiv och även debatter om hur vi ska närma oss frågan bidrar till att sammanfoga ledarplats med flyktingfrågan. Där kan vi studera hur *flyktingfrågan* skildrats på svenska ledarsidor, och på vilket sätt de skildrar händelseutvecklingen och vad de anser är problematiken i denna fråga. Vi kommer se närmare på vilka framväxande mönster och tendenser vi kan se inom olika aspekter som tagits upp på ledarplats inom *flyktingfrågan*. Det leder oss fram till frågeställningen:

Vilken bild av flyktingfrågan skapas på ledarplats i svensk press?

Inom denna fråga kommer vi titta mer specifikt på:

Vilka åsikter och ställningstaganden dominerar?

Vilken bild skapas av flyktingar?

Vilken bild skapas kring debatten av flyktingfrågan?

3. Tidigare forskning

3.1 Ledarens historia

Lars Nord har gjort en omfattande ledarstudie där han undersökt vår tids ledare och jämfört de med ledare genom historien. Tidningarna har gått från att vara stark partipress till att bli allt mer avpolitiserade och det visar sig även på ledarplats. Nord ser en tydligt framväxt av mer nyhetsorienterade ledare som därmed inte skiljer sig så mycket från det övriga materialet i tidningen i förhållande till aktualitet. Ledarna behandlar samma ämnen som i nyhetsflödet, något som gör det svårare för ledarna att gå egna vägar vid sidan av nyhetsflödet (Nord, 2001:222). Nord anser därmed att vi går mer mot en kommentarsorienterad opinionsjournalistik och att kravet på aktualitet innebär att det blir ständiga kommentarer på de mest aktuella nyheterna, något som kan påverka ledarens förmåga till en analys av kvalitet.

Lars Nord studie är intressant för oss att jämföra respektive slutsatser med då vi har analyserat samma typ av material; ledare. Han diskuterar i första hand ledarens sammankoppling med partiloyalitet och hur denna förändrats över tid. Detta är inte något vi kommer att ha något fokus på, utan istället studera framväxande mönster av olika politiska ställningstaganden och på vilket sätt ledarna har gestaltat en politisk fråga.

3.2 Främlingen i media

Gunilla Hultén kartlägger i sin avhandling 'Främmande sidor' hur fem olika tidningar skrivit om främlingar, invandring och migrationspolitik vid åtta nedslag under perioden 1945 – 2005. Ett naturligt startår för studien då andra världskriget påverkade migrationen globalt och då också migrationen till Sverige (Hultén, 2006:9). Avsikten är att studera förhållanden som kan ha bidragit till tidningarnas bilder av främlingar och av svenskhet över tid samt interaktionen mellan politikens och journalistikens diskurser om immigration (Hultén, 2006:16). En av slutsatserna är att från nedslagen år 1985 och framåt skildrades invandringen snarare som ett samhällsproblem, hot mot välfärdssamhället och som belastning för kommunerna istället för en nödvändig resurs som vid tidigare år. (Hultén, 2006:213). Hon kommer även fram till att journalistiken inte vid något tillfälle ifrågasatt grunderna i migrationspolitiken, nämligen att Sverige bör ha en reglerad invandring till skydd för den svenska välfärden. Idéerna om ett mångkulturellt Sverige inplaceras i en nationell synvinkel där tanken om ett tryggt folkhemssverige lever vidare (Hultén, 2006:218).

Hennes avhandling är på några sätt lik vår studie i och med den studerar tidningars bilder av invandring. Men den kartlägger artiklar och inte ledare som vi valt i vår studie. Vårt material vi kommer att studera har mer svängrum för politiska åsikter och åsikter överlag. Här kan det trots skillnaderna i material vara intressant att jämföra med Hulténs studie för att se hur flyktingar porträtteras på olika sätt, och om vi kan hitta olika sätt som de beskrivs på som skiljer sig från svenska medborgare.

3.3 Mörklägning och sanningssägare

Studien "Mediakriget" tar avstamp i SOM-undersökningen 2014 där en majoritet ansåg att traditionella medier inte berättar sanningen om problem kopplade till frågor som rör flykting- och migrationspolitik. Problemet med misstroendet i kombination med digitaliseringen av medielandskapet kan göra så att publiken i all större omfattning tar del av de medier de tycker

passar deras åsikter bäst. Medier som inte behöver vara de traditionella nyhetsmedierna (Thorén, 2015:1) och därmed kanske inte inneha samma krav på opartiskhet. Dag Thorén undersöker hur diskussionen om massmedial mörklägning i migrationsfrågor ter sig i en diskussionstråd på forumet Flashback. Han hittar en konflikt där de så kallade sanningssägarna konstrueras som objektiva och rationellt vetenskapliga, och mörkläggarna konstrueras som irrationellt lögnaktiga och subjektiva. (Thorén, 2015:1)

Ett av förslagen till att lösa problemet är att att media bemöter det sanningssägarna hävdar och diskuterar kring den problematiken. Thoréns studie är väldigt aktuell och avhandlar ett ämne som ligger i vårt intresse, nämligen medias rapportering kring *flyktingfrågan*. Den skiljer sig från vår studie då han valt ett icke-traditionellt analysmaterial mediamässigt sett och då inriktat sig på publikens åsikter om medias rapportering. Men det är intressant för oss i vår studie att ta Thoréns lösning och undersöka huruvida media bemöter det som sanningssägarna hävdar om mörklägning genom att se om frågan debatteras eller avfärdas på ledarplats.

3.4 Representationer i media

Både genom tidigare forskning och egna analyser har Shani Orgad (2012) gjort en bred och ingående sammanställning kring hur representationer sker i media. *Representationer* inom olika områden är bilder, beskrivningar, ramverk, och förklaringar som beskriver hur världen fungerar på olika sätt, och hur vi förstår den. Inom media fungerar representationer annorlunda jämfört med övriga samhället, då kärnan inom media är att representera olika händelser eller skeenden. Huvudsyftet med medieframställningar är att ge en betydelse eller bild av verkligheten (Orgad, 2012:17).

Boken fokuserar på representationer i media och i den globaliserade världen. Den ligger till grund för hur individer och kollektiv uppfattar världen och skapar föreställningar inom särskilda områden. Det kan vara en flyktingkatastrof, rapporteringar från ett land eller hur vi uppfattar oss själva som nation. Representationer i media bjuder också in publiken till att förflytta sig till avlägsna platser och möta människor som normalt sett är långt ifrån de vi möter i våra vardagliga liv. Speciellt fokus ligger på hur medierepresentationer tar sig uttryck i dagens komplexa och nätverkande globala medieklimat.

Denna forskning är viktig för vår studie genom att den visar på olika sätt representationer av exempelvis människor eller olika grupper tar sig uttryck i media. Vi kan titta på hur *flyktingfrågan* generellt representeras på ledarplats och om den hjälper till att skapa en representation av ämnet. I förlängningen också om det skapas ett slags sanningsskapande i både *flyktingfrågan* och om de som medverkar och omskrivs på ledarplats. I detta ingår mer specifikt att titta på hur flyktingar representeras på ledarplats och vilken roll de tillskrivs när vi analyserar ledarna.

3.5 Explicit koppling

Det finns flera intressanta aspekter i denna tidigare forskning som på flera sätt är sammanhängande med det område som vi kommer att undersöka. Vi kommer jämföra Nord's (2001) studie med vår, för att se om de framväxande mönster vi ser stämmer överens med de tendenser som tidigare visat sig på ledarplats. Angående främlingskap så kommer vi även här jämföra de slutsatser Hultén (2006) presenterar med de vi hittar i våra resultat. Studien om mörklägning (Thorén, 2015) kan vi ha användning av genom att leta efter tendenser till detta på ledarplats genom att undersöka vilka beskrivningar av flyktingfrågan som ges. Orgads studie

(2012) visar att representationer har betydelse i media, och vi kommer därför titta på hur *flyktingfrågan* ur olika aspekter och perspektiv representeras på ledarplats. All tidigare forskning i detta avsnitt har på några sätt likheter med vår studie men ur ett större perspektiv, och är därmed en bra grund för oss att jämföra olika slutsatser med.

4. Teoretiska ramverk

4.1 Hegemoni

Hegemoni utvecklades först med utgångspunkt i den marxistiska teorin och utformades som en ny idé om politiken. Teorin uppkom som ett komplement då man ansåg att marxism tappat mark i och med den kapitalistiska utvecklingen (Laclau & Mouffe, 2008:22-23,38-39).

Demonstrationer av hegemoni visar på sätt där maktrelationer upprätthålls (Orgad, 2012:26). Inom denna ideologi har Gramsci varit en av de mest betydelsefulla namnen. Han menar att utövandet av hegemoni beror på en vilja att etablera ett visst sätt av tänkande. Detta sätt att tänka är det mäktigaste, mest 'giltiga' och 'sanningen'. Att ta sig makten att skapa och etablera en sanning kring ett objekt, grupp, person etcetera är en central del i att uppnå hegemoni (Orgad, 2012:26).

I Norden har hegemoni främst debatterats utifrån Foucaults aspekt, något vi också kommer att göra, som menar att sociala fenomen består av diskurser. Diskurser bildas i sammanhang genom vilket språk vi använder kring ett fenomen som beskrivs och vad vi stänger ute. Detta i sin tur utgör vår förståelse av fenomenet (Laclau & Mouffe, 2008:17-18). Producerandet av hur något representeras, meningen i text och bild, är det som är grundläggandet av makt. Till skillnad från Gramscis syn på hegemoni som är bildandet av sanningen, så försöker inte Foucault att ta reda på vad som är sant eller falskt inom dessa diskurser som skapas. Här försöker man snarare att ta reda på hur dessa så kallade sanningar produceras inom diskurser. Dessa diskurser är i sig själva varken sanna eller falska. Att undersöka sanningshalten i dessa diskurser är ur denna aspekt meningslöst (Orgad, 2012:27-28).

I vår studie blir denna teori lämplig att använda sig av på flera sätt. Vi kan se på vilka sätt olika diskurser tar sig uttryck på ledarplats i *flyktingfrågan*, och på vilka sätt det skapar sanningar kring ett fenomen. Vi kommer inte heller att fokusera på huruvida dessa sanningar är sanna eller falska, utan snarare hur de produceras på ledarplats. På vilket sätt sanningar skapas, om det finns några etableringar av sanningar som växer fram och vilka maktordningar som dessa diskurser skapar. Det kan till exempel vara sanningar och representationer som etableras på ledarplats som underordnar vissa grupper under andra.

4.2 Orientalism

Ett annat perspektiv på hegemoni är orientalism, som handlar om ett lands kulturella eller geopolitiska dominansutövande över ett annat land. Orientalism som begrepp grundades av Said och är ett förhållningssätt mellan öst och väst, eller om man vill Orienten och Occidenten, som skapades redan under kolonialismens tid (Said, 1997:43,201). Grundtanken i orientalism är att man i västvärlden upphöjer sig själv genom att tillskriva öst alla de egenskaper som man förkastar. Detta tar sig uttryck genom skapandet av 'den andre' som i förlängningen blir 'vi' och 'dom'. Det finns två sätt som orientalismen tar sig uttryck på. Den första innebär en framställning av Orienten som en plats för primitivism och barbarism som samtidigt inte klarar av att rätta sig efter den moderna tiden och därmed halkar efter västvärldens utveckling (Said, 1997: 206). Det andra sättet uttrycker en mystifiering av platsen. Att befästa en bild av en plats där befolkningen inte sysslar med något som har verklighetsförankring, något som främst görs för att mynta en uppfattning som underordnar Orienten.

Orientalism som teori är intressant för oss att använda i vår analys för att kunna tydliggöra om dessa ordningar även gäller på ledarplats. Att se om det finns något slags 'vi och dom', och på

vilket sätt detta tar sig uttryck på ledarplats. Vi vill se om det finns grupper av människor som tillskrivs egenskaper på ett sätt som gör att de kan uppfattas som underordnande i dessa avseenden.

4.3 Dagordningsteorin andra nivå och gestaltning

En av de äldsta och mest prövade medieteorier är dagordningsteorin. Den utgår ifrån att media styr vad allmänheten anser vara viktigt genom att ta upp ämnen och ge det utrymme inom de olika plattformar som utgörs av media. Ju mer utrymme en fråga får, desto viktigare tycker allmänheten att den är. Åt andra hållet menar teorin att en fråga som inte får utrymme i media har väldigt låg sannolikhet att anses som viktig av allmänheten (Strömbäck, 2004:11). Teorin har genom åren kommit att utvecklas genom att innefatta två nivåer av dagordning. Den första nivån bygger på den ursprungliga teorin, och menar att objekt överförs från medierna till allmänhetens dagordning. Den här delen av dagordningsteorin är ingenting vi kommer att kunna använda i vår analys och diskussion då den i förlängningen är mer inriktad på hur viktig en fråga blir för publiken i och med medias rapportering. Eftersom att vi gör en kvalitativ undersökning kommer vi inte att vara inriktade på hur ofta *flyktingfrågan* varit uppmärksam, utan istället på vilket sätt frågan skildras.

Den andra nivån i dagordningsteorin, som vi istället kommer att fokusera på, handlar inte bara om att media bestämmer vad som sätts på dagordningen, utan att media också bestämmer hur allmänheten uppfattar de olika frågorna. Det finns vissa aspekter som väljs ut i den uppfattade verkligheten som media rapporterar om. Objekten på dagordningen tillskrivs olika attribut och gestaltningar. McCombs menar att gestaltningsteorin är en del av dagordningsteorin, medan andra är kritiska till detta synsätt (McCombs, 2006:11). Attribut kan förklaras som allt som tillskrivs ett objekt, medan gestaltningar behöver vara mer komplexa attribut. Gestaltningar kan således vara de analyser som går att dra av sammantagna eller enskilda attribut. Stereotypisering och imageutveckling är exempel på vad som analyseras under dagordningsteorins andra nivå (McCombs, 2006:117).

Analysering av gestaltning och vilka attribut som tillskrivs objekt på ledarplats blir viktig för vår studie för att kunna se hur ledarartiklar presenterat olika frågor och vilka perspektiv som tagits. Även gestaltning och attribut av de som omnämns på ledarplats är intressant att analysera. Vi vill också se vilka som omnämns och på vilket sätt de beskrivs.

4.4 Argumentationsanalys

Inom den gamla läran argumentation finns tre grundstenar; logos, patos och ethos. Från denna lära har argumentationsanalys utvecklats. Analysen har främst kommit att röra logos, som är en vädjan till mottagarens intellekt och förmåga att dra rationella slutsatser (Bergström & Boréus, 2012:92). Det mest relevanta tillvägagångssättet av de tre existerande inom argumentationsanalys är i det här fallet en beskrivande analys där det handlar om att hitta en tes eller flera teser i varje ledare samt argument som är för eller emot tesen. Argumenten ska sedan också relateras till varandra för att lättare kunna påvisa hur tesen stöds av texten (Bergström & Boréus, 2012:92).

I vår studie kommer argumentationsanalysen att fokusera på tes och argument, för att se vilka frågor som får mest utrymme och vad ledaren vill ha sagt med texten som skrivs. Vi kommer också att titta på hur ledaren har argumenterat för sin sak, och vilka argument den stödjer tesen med. Ur dessa argument och teser kan vi sedan se hur olika ämnen inom *flyktingfrågan* gestaltas, och vilka attribut som sammankopplas med de ämnen och teser som drivs i ledartexten.

5. Metod

Det finns flera tänkbara metoder som skulle kunna användas för denna studie. SPADER-modellen är från början en metod som används för att skriva ledarartiklar. Denna metod har senare också fungerat som ett analysverktyg för dessa typer av texter (Nordenson, 2008:100). Där blir det största fokuset på hur ledaren använt olika verktyg för att bygga upp sin text. Vår studie är istället ute efter att fokusera på innehållet i en sakfråga, och ska inte lägga för mycket fokus på ledarens verktyg för att lägga upp texten. Vi har därför avfärdat SPADER-modellen. En annan metod som skulle kunna användas till denna studie är diskursanalys. Diskursanalysen går mer in på det språkliga planet och att bedöma en text mer ord för ord. Det väljer vi bort precis på samma sätt som vi väljer bort den kvantitativa innehållsanalysen som båda är generella för oss och inte ger oss en tonvikt att fokusera på det viktigaste av det vi analyserar. Vi vill undersöka djupet i de delar som är mest intressanta.

Till denna studie har vi valt att använda oss av kvalitativ textanalys genom modellen ECA (Ethnografic content analysis). Med det förhandsdefinierande angreppssättet som ECA medför genomförs mycket analytiskt arbete redan i början (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012:217). Innan själva protokollet färdigställts för den slutgiltiga analysen så har en tankeprocess pågått sedan inläsning av teori samt förskaffande av bakgrundsinformation. En av grundstenarna i metoden innebär att vara reflexiv som forskare. Där kombinerar ECA ett förhandsdefinierat angreppssätt med ett någorlunda öppet förhållningssätt. Protokollet ska vara väl genomarbetat innan analysarbetet börjar, men det gäller också att vara öppen för nya aspekter som kan vara av vikt för undersökningen. Analysprocessen sker i tolv steg, för vilka vi kommer redogöra för senare i kapitlet i samband med hur de stegen tog sig uttryck i vår studie.

5.1 Vad är en ledare?

Innehållet på ledarsidor i en tidning finns att hitta under vinjetten 'ledare' i inledningen. Den består av en huvudledare och nästan alltid en eller flera kortare texter, som kallas för underledare. Det kan även finnas en signerad krönika författad av en medarbetare eller gästkrönikör, och en satirisk illustration som belyser någon aktuell politisk debatt (Nord, 2001:53). Vi har till denna studie valt huvudledare skrivna av ledarredaktionen. Huvudledaren inleder oftast ledarsidor och är en signerad eller osignerad artikel där det ges uttryck för tidningens oftast politiska åsikter eller ställningstaganden i en fråga. Bild till huvudledaren förekommer i vissa fall. Om det inte är tydligt vilken som är huvudledare på ledarsidan har vi i den här studien valt den ledarartikel som har störst totalutrymme på sidan. När vi fortsättningsvis skriver *ledare* är det huvudledarartikeln som avses.

5.2 Fördelar och nackdelar med ledare

En fråga som kan ställas är valet av att undersöka ledarartiklar istället för krönikor, eftersom undersökningar av mediedebatten över tid har kommit fram till att det i dagsläget finns en större genomslagskraft hos krönikörer än på ledarsidor (Hadenius, 2001, 24 februari). I denna studie har vi valt att lyfta fram en sakfråga som i hög grad är en del av den politiska debatten. Vi tror att denna typ av frågor framställs tydligare på ledarplats jämfört med krönikor, som oftare handlar om andra ämnen än politiska ställningstaganden. En annan viktig anledning är att ledarsidor också speglar tidningens politiska ståndpunkt, vilket inte är något krav för krönikörer. De personer som skriver krönikor behöver inte ha anknytning till tidningen på annat sätt än just krönikan de skriver. Av den anledningen har vi även valt bort debattartiklar.

Fördelen med att just studera *ledare* är att vi får en unik inblick i en tidnings ställningstagande i en fråga, som inte är lika uppenbart på nyhetsplats där journalistens uppgift är att rapportera på ett objektivt sätt. En vanlig nyhetsartikel ska därför vara rapporterande och inte spegla journalistens personliga åsikt eller tidningens hållning i en fråga. På ledarplats däremot är syftet att driva opinion och debatt som reflekterar journalistens till viss del personliga åsikt, men främst tidningens ståndpunkt.

Eftersom *ledare* ska driva opinion så är den en del av och speglar debattklimatet, och därför kan vi även få en bra inblick i hur debatten sett ut i denna fråga. En nackdel med att använda *ledare* är att vi inte får inblick i hela debatten, eftersom *ledare* representerar en viss del av den. *Ledaren* redogör sällan för alla sidor och ställningstaganden i en fråga. Å andra sidan är *ledare* en plats där det går att redogöra för vad som skett inom ett ämne som debatteras och vilka ställningstaganden som görs å tidningens vägnar, vilket gör ledarplats högst relevant i denna studie.

5.3 Val av tidningar

De fem tidningar vi valt att ha med i studien är de fem största tidningarna, baserat på räckvidd (TNS Sifo, 2016), som även har ledarplats i tidningen. De kommer ut dagligen och har en *ledare* per dag. Vi funderade på att välja tidningar efter geografiska områden, men valde de fem största tidningarna eftersom att de har störst spridning bland publiken. Ett annat alternativ hade varit välja *ledare* efter politiskt ställningstagande, men hade vi gjort detta hade vi tvingats välja tidningar som inte har lika stor spridning, inte ägs av de stora tidningshusen, och därmed inte i lika stor utsträckning har samma inflytande på nyhetsflödet. De fem största tidningarna når ut till flest, blir lästa av flest, och kanske oftare av dem som inte delar samma politiska åsikter som *ledaren* sympatiserar med.

Aftonbladet

Svensk kvällstidning med den politiska beteckningen för Aftonbladet är obunden socialdemokratisk. Ägare är den norska mediekoncernen Schibsted som innehar 91 procent av aktierna, medan Landsorganisationen i Sverige (LO) innehar resterande nio procent.

Expressen

Expressen är en svensk kvällstidning med beteckningen obunden liberal. Tidningen ingår i Bonnier Newspapers inom Bonnierkoncernen. Till Expressen hör också GT och Kvällsposten. Vi har valt att i vår studie undersöka endast Expressen, eftersom denna tidning har störst räckvidd av de tre.

Dagens Nyheter

Dagens Nyheter (DN) grundades 1864 och är rikstäckande men med fokus på Stockholm. Tidningen betecknas som oberoende liberal. Tidningen har varit en del av Bonnierkoncernen sedan Karl Otto Bonnier förvärvade aktiemajoriteten 1909.

Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladet (SvD) utges i Stockholm. Norska förlagskoncernen Schibsted äger tidningen som grundades 1884. Ledarsidan betecknas som obunden moderat. Tillsammans med Skånska Dagbladet är SvD den tidningen som får det största statliga presstödet i Sverige.

Göteborgs-Posten

Göteborgs-Posten (GP) har sitt främsta spridningsområde inom Göteborg med omnejd och är en liberal dagstidning. Moderbolaget Stampen samlade under 2014 sina västsvenska redaktioner i bolaget Stampen Local Media.

Processen inom ECA sker i tolv steg. Under steg ett formuleras en forskningsfråga som i nästa steg följs av teoriläsning i ett försök att skaffa sig mer grundläggande kunskap så att undersökningen innehar hög begreppsvaliditet. Efter att forskningsfrågan tydliggjorts blev nästa steg en övergripande genomläsning för att få en överblick över vad och hur mycket som skrivits om *flyktingfrågan*. Vi läste vi igenom alla *ledare* från 4 september 2015 till 31 januari 2016. Anledningen till startdatumet är på grund av att det är dagen efter att pojken Aylan spolats iland på Turkiets kust, och därför startskottet till debatten om *flyktingfrågan*. Anledningen till slutdatumet är att januari var den sista avslutade månaden innan vår studie påbörjades, och debatten fortfarande var högaktuell vid denna tid. Det fanns ett tydligt genomsnitt när det gäller antalet *ledare* per tidning, som varierade mellan 39-43 stycken. Efter genomläsningen valde vi ut tre ämnen som alla tidningar hade haft med på ledarplats, för att få ett rimligt antal analysenheter till vår metod.

5.4 Ämnesurval

Det fanns flera tänkbara ämnen som vi kunnat välja ut, men för att kunna ha liknande utgångspunkt och kunna ta reda på olika ställningstaganden i frågor, var det enklast att utgå från ämnen som hade tagits upp på samtliga ledarsidor. Fokus låg därför på att hitta ämnen som kunde knytas samman med varandra för att kunna utröna eventuella mönster i olika frågor med liknande utgångspunkter. Några intressanta ämnesområden som valdes bort var till exempel 'bränder på asylboenden' och 'Erdogans förhandlingar med EU', för att dessa ämnen inte fanns representerat av alla tidningar.

Åtstramningarna

Regeringen kallar till presskonferens den 24 november 2015 för att kungöra att de kommit överens med oppositionen i *flyktingfrågan* och beslutat om restriktioner i flyktingmottagande under de närmsta tre åren. Regeringen anser att det ger Sverige ett nödvändigt andrum i flyktingmottagandet. Restriktionerna innebär minskad anhöringinvandring, id-kontroller vid gränsen mot Danmark, tillfälliga uppehållstillstånd, åldersbestämning på ensamkommande flyktingbarn, förhöjda krav på försörjningsstöd samt att flyktingar kan komma att erbjudas boende av privatpersoner. Fortsättningsvis kommer *åtstramningarna* referera till bestämmandet av dessa restriktioner i flyktingmottagandet.

De ensamkommande flyktingbarnen

Detta ämne har debatterats utifrån flera olika perspektiv i samtliga tidningar. En anledning är de åldersbestämningar som infördes vid *åtstramningarna*. En annan anledning är avsnittet 'De desillusionerade humanisterna' som sändes i P1 (Huitfeldt & Thorén, 2015, 16 december) där tesen som drivs är en felaktig rapportering kring de ensamkommande flyktingbarnen. I avsnittet diskuteras huruvida ensamkommande flyktingbarn skickas av sina familjer till Sverige och vilken problematik som uppstår i och med detta. En annan aspekt på ledarplats är ensamkommande barn och anknytningshem, där barn blir placerade eftersom att de anger att de finns en familjeanknytning.

Flyktingfrågan i samband med brott

Vi såg att det fanns många *ledare* som kopplade ihop *flyktingfrågan* med händelser av brott som var aktuella. Exempelvis terrordåden i Paris och de sexuella ofredande som ägde rum på nyårsafton i Köln. Även förtryck och hot mot kristna på asylboenden var något som togs upp på ledarplats.

5.5 Val av ledare

De 15 utvalda *ledarna* blev märkta med ett nummer för att lättare kunna hålla reda på dem sen vid analysen. De *ledare* som valdes till studien är följande:

Flyktingar som brottslingar

Svenska Dagbladet, *Svensk asylrätt i nytt ljus*, 18 januari 2016

Aftonbladet, *Män flyr - kvinnor stannar*, 29 november 2015

Expressen, *Sverige går sönder - och Löfven bara tittar på*, 22 november 2015

Dagens Nyheter, *Varning för enkla lösningar*, 16 november 2015

Göteborgs-Posten, *Flykt är ingen ursäkt för förtryck*, 7 december 2015

Åtstramningarna

Svenska Dagbladet, *Dom kallar det "ansvar"*, 25 november 2015

Aftonbladet, *Sverige ska inte tävla mot botten*, 25 november 2015

Expressen, *Äntligen har Löfven vaknat*, 25 november 2015

Dagens Nyheter, *Nödvändigt andrum*, 25 november 2015

Göteborgs-Posten, *Viktig politisk tillnyktring*, 25 november 2015

Ensamkommande flyktingbarn

Svenska Dagbladet, *De som fastnar på bekvämlighetsnivån*, 28 december 2015

Aftonbladet, *Något håller på att gå sönder i Sverige*, 16 december 2015

Expressen, *Ålderstest är bra för barnen*, 26 november 2015

Dagens Nyheter, *Sanning är inte farligt*, 30 december 2015

Göteborgs-Posten, *Byråkratin stryper hjälpsamheten*, 18 september 2015

Tredje steget var sedan en provanalys på några av de utvalda *ledarna* där vi ställde frågor till texten. Vi utgick från våra teoretiska ramverk för att bilda frågeställningar som skulle kunna svara på om det gick att sammankoppla analys med teorier. Vid steg fyra sammanställdes frågorna i utkast på ett protokoll. Enligt Altheide (1996:13) ska det slutgiltiga analysmaterialet väljas efter att frågeprotokollet är färdigställt, men vi valde att välja ut *ledarna* innan provanalysen, alltså redan under steg tre istället för under steg åtta, för att veta att vi ställde relevanta frågor till just det material som senare skulle analyseras.

Vi tror därför inte att denna omvända ordning påverkat resultaten negativt, utan tvärtom har vi kunnat ställa än mer relevanta frågor till texten eftersom *ledarna* tar upp det ämne som vi specifikt vill undersöka. Risken för irrelevanta frågor vid analysen hade ökat om provanalysen skett på en randomiserad *ledare*. Därefter följde steg fem, sex och sju, där utkastet sedan användes till att utföra ytterligare en textanalys och utifrån det resultatet revidera protokollet så att det slutligen blev ett användbart analysverktyg för vår studie.

5.6 Teman

När vi hade ett färdigställt frågeschema kategoriserades därefter frågorna under olika teman. De olika teman som växt fram blev följande:

Ledaren

Syftet med detta tema är att få en övergripande inblick i vilket ämne *ledaren* skildrar. Här vill vi få reda på vilken tes skribenten driver och på vilket sätt skribenten argumenterar. Vi vill också ta reda på vilken eventuell lösning skribenten har på ämnet som problematiseras och vilken poäng skribenten har med den skrivna texten. Detta för att se vilka ämnen som tas upp, vilka vinklar som presenteras och vilken ståndpunkt *ledaren* har i en fråga. Det vi vill ta reda på är vilka teser och argument som styr, och vilka attribut och gestaltningar som växer fram vid analys av dessa frågor. Här analyseras materialet utifrån argumentationsanalys samt dagordningsteorins andra nivå och därmed även gestaltningsteorin.

Grupper och aktörer

Detta tema har vi framställt med syfte att se vilka aktörer som får ta plats i texten. Med aktörer menas politiska partier, personer, eller fenomen kring en fråga. Med grupper menas människor som beskrivs som sammanställd grupp, det kan exempelvis vara flyktingar eller ensamkommande barn. Här vill vi få fram vilka som hålls ansvariga för den problematik som presenteras i *ledaren*, men även om någon tas i försvar. Vi vill också se om det framträder några tydliga ställningstaganden för eller emot. Detta kan visa sig i ställningstagande kring en fråga, ett beslut, ett fenomen, en grupp eller en aktör. Detta för att se om det finns några framväxande sanningar som produceras inom diskurser i *flyktingfrågan* och för att se om det finns några tendenser till maktordningar. För att kunna analysera svaren har vi valt att utgå från hegemoni och orientalism.

Representationer

Under vårt sista tema vill vi se hur de olika grupper och aktörer representeras i *ledaren*. Vi vill också se vilka representationer av debatten som beskrivs i *flyktingfrågan* då det ger en bild av hur ledaren uppfattar debattklimatet kring *flyktingfrågan* utanför ledarplats. Denna aspekt har visat sig handla delvis om flyktingars plats i samhället, och kan därför vara intressant ur ett hegemoniperspektiv. Vi vill också se i vilka sammanhang flyktingar representeras och vad de olika bilderna på ledarplats förmedlar. Detta för att se om det går att hitta generella mönster och representationer på ledarplats. Även här kommer vi att utgå från hegemoni och perspektivet orientalism vid analys, för att se vilka maktordningar som kan uppstå vid de representationer som skapas.

Efter det skulle det slutgiltiga analysmaterialet valts ut, men då vi redan gjort detta steg gick vi direkt på steg nio som är datainsamling, en analys som upprepades ett flertal gånger vilket rekommenderas av Altheide (1996:23). Under analysens upprepande är det möjligt att revidera frågeställningarna i protokollet. Detta för att kunna dra välgrundade slutsatser i analysen, något vi gjorde då vi upptäckte att några frågor inte gav särskilt bra svar. Steg tio och elva var att kategorisera kodningen, jämföra resultaten och ta fram talande och avvikande exempel.

För att dra slutsatser av vårt analysmaterial som är steg tolv och det avslutande steget i metoden kommer vi att fokusera på de generella mönster som växer fram. Vi kommer också presentera om det finns något som avviker från den generella riktningen. Vid presentation av resultat kommer vi också peka ut intressanta exempel för att tydliggöra hur de framväxande mönstren manifesteras på ledarplats. Vi kommer inte presentera de enskilda tidningarna eller göra jämförelser mellan

olika tidningars ställningstaganden. Detta eftersom vi vill undersöka hur den sammantagna bilden av *flyktingfrågan* skildras på ledarplats. De mönster som växer fram och skildringar som gjorts blir därför mer relevant att redogöra för, snarare än den enskilda tidningens åsikt.

5.7 Kritik mot kvalitativ metod

Den största kritiken mot kvalitativ analysmetod överlag är att den inte går att generalisera på samma sätt som kvantitativa forskningsmetoder. De generella slutsatser som dras ska istället tolkas utifrån de teorier som forskningen utgår ifrån. Slutsatserna i en kvalitativ metod utgår mycket ifrån subjektiva bedömningar. Ett sätt vi har minskat risken för subjektiva bedömningar och eventuellt slarv- eller slumpfel är genom att utföra all analys tillsammans. På det sättet har vi diskuterat oss fram till generella slutsatser utifrån det material som ska undersökas. I och med att vi minskat risken för subjektivitet anser vi att de slutsatser vi drar är väl genomarbetade och diskuterade. Trots detta är det ändå svårt att avgöra huruvida en upprepning av samma kodschema och analysmaterial skulle generera liknande resultat. Fördelar med den kvalitativa metoden är att vi har möjlighet att gå på djupet av det analysmaterial vi väljer ut, och kan således beskriva och få en förståelse för det undersökta materialet som inte på samma sätt är möjlig vid en kvantitativ analys.

I och med den metod vi valt, så har vi haft utrymme att påverka eventuella systematiska fel längs vägen. Några sådana har vi dock inte stött på. Vi heller inte stött på några osystematiska fel i sammanställningen av vår analys, som annars hade kunnat påverka resultaten. Däremot har vi ändrat ordningsföljden efter de steg som Altheide (1996:13) förespråkar, eftersom vi utvecklade frågorna när vi hade valt det slutgiltiga analysmaterialet, istället för att ställa frågor till en randomiserad *ledare* med *flyktingfrågan* som huvudtema. Detta ser vi dock inte som ett systematiskt fel, då vi tvärtom tror att det hjälpt oss ställt mer relevanta frågor på ett effektivare sätt till vårt analysmaterial. Eftersom vi valt kvalitativ metod kan vi endast presentera de beskrivande slutsatser som framkommit och frågan om generaliserbarhet är därför inte något vi kan avgöra endast genom denna studie.

6. Resultat och Analys

Vi gjorde en genomläsning av samtliga *ledare* som haft *flyktingfrågan* som huvudtema under hösten. Detta var för att få en generell överblick, men också för att bli mer inlästa på *flyktingfrågan* på ledarplats. De resultat vi fick fram av överblicken presenteras nedan:

Det är tydligt att *flyktingfrågan* har varit den viktigaste frågan på ledarplats under hösten. I snitt hade varje tidning *flyktingfrågan* som ett huvudtema i ledarartikeln två gånger i veckan under hela perioden. Överlag går det att urskilja en nedåtgående optimism i *flyktingfrågan*. I början skrevs det mycket om solidaritet i och med bilden på Aylan Kurdi. Inställningen under den största delen av perioden utgjordes av majoriteten motståndare till de öppna gränserna. I slutet av perioden delade alla tidningar åsikten om att Sverige behövde en mer restriktiv flyktingpolitik. Mycket av kritiken kring *flyktingfrågan* har riktats mot passivitet från regeringen och främst då Stefan Löfvens som i huvudsak fått stå ansvarig i hanteringen av flyktingfrågan. Detta främst fram till det att regeringen beslutade om *åtstramningar* i flyktingpolitiken.

Av det analysmaterial som efter överblicken valdes ut fick vi fram följande resultat:

6.1 Ledare

Det har varit ett stort politiskt fokus vad gäller *flyktingfrågan*, där många *ledare* driver en tes gällande en politisk aspekt av *flyktingfrågan*. Det är endast en tidning som ser *flyktingfrågan* som en utmaning. De andra tidningarna ser det i större utsträckning som en kris. Majoriteten av *ledarna* argumenterar för ett mer restriktivt flyktingmottagande i Sverige. De har olika angreppsvinklar, till exempel införande av ett nytt asylsystem som kvoterar in flyktingar i landet, eller ett utökat system för arbetskraftsinvandring. Poängen blir många gånger att ett minskat flyktingmottagande krävs för att lösa de olika situationer som uppstått till följd av *flyktingfrågan*. I och med problemgestaltningen av *flyktingfrågan* skapar *ledarna* en bild av att *flyktingfrågan* är ett problem som måste lösas.

Olika attribut

‘Flyktingkris’ är det ord som används flitigast i samband med argument för *åtstramningar*. Detta attribut kan tolkas som ännu ett tecken på ett ställningstagande för att Sverige har allvarliga problem när det kommer till *flyktingfrågan*. Att använda ordet ‘flyktingkris’ gör det lätt att relatera frågan om flyktingar till något vi ska vara oroliga för, något vi måste bereda oss för och hantera med en plan för att kunna ta oss ur. I och med att ordet ‘flykting’ är sammansatt med ordet ‘kris’ är det lätt att det sammankopplas med att flyktingen är orsaken till krisen.

Ett annat attribut som är ständigt återkommande i argumenten är ordet *systemkollaps* som används för att beskriva hur Sveriges samhällsfunktioner kring flyktingmottagandet är överbelastade eller har ett icke-fungerande regelverk, som uppmärksammas till följd av *flyktingfrågan*. Alla tidningar förutom en använder sig återkommande av begreppet. Den tidning som inte använder ordet *systemkollaps* skriver ofta istället att vi befinner oss i ett ‘exceptionellt läge’, för att beskriva samma fenomen.

Det främsta argumentet för att rättfärdiga *åtstramningarna* är de ekonomiska följderna av flyktingmottagandet. I vissa fall dras det till att det blir en konflikt mellan migration och välfärd. Många av *ledarna* problematiserar också de öppna gränserna. I argumenten för att rättfärdiga

åtstramningar kan vi hitta attribut som 'morot', och 'pull-faktor' och detta skrivs när *ledare* menar att flyktingar lockas att ta sig till Sverige på grund av vår generösa flyktingpolitik.

Ledarna anser att gränserna har varit öppna för länge utan att några åtgärder vidtagits från regeringens sida. Attribut som kopplas till regeringen är ofta 'passivitet' och 'förnekelse'. Det handlar om en ovilja att prata om immigration, eller inse att det uppstått problem i *flyktingfrågan*. *Ledarna* menar att om gränserna stängts tidigare hade Sverige inte hamnat i den situation landet är idag. Det är väldigt få av *ledarna* som använder argument där det erbjuds en konkret lösning på den tes som drivs.

Inga konkreta lösningar presenteras

Många har förslag på förändring, men de är sällan tydligt förklarade hur denna förändring ska appliceras i verkligheten. Dock är det inte alla *ledare* som driver en tes om hur ett problem ska lösas utan det kan också vara teser om ett ställningstagande för eller emot redan tagna beslut. I en *ledare* drivs tesen att flyktingpolitiken måste bli mer feministisk, då många kvinnor har svårt att ta sig från hemlandet och flyktingläger då det är farligare och svårare för kvinnor att fly. Tesen är att flyktingpolitiken därför behöver ändras. Här blir tydligt att det sedan inte erbjuds någon lösning på problematiken när ledaren avslutas.

“Om vår europeiska politik slår särskilt hårt mot kvinnor/.../ Inte främst i relation till en uppjagad diskussion om terror, men en om feminism och rättvisa. Hur, ja det är nästa fråga.”

Av majoriteten som driver en tes kring ett problemområde, så är det knappt en fjärdedel som erbjuder en konkret lösning. Många av de *ledare* vi analyserat har inte gjort någon djupgående tolkning av problemet som diskuterats, utan kan ibland komma med lösningar som 'bygg mer' när bostadsbristen kritiserats. Flera *ledare* driver en tes där för-och nackdelar presenteras och där sedan poängen blir att *flyktingfrågan* är komplex och svårlöst. Fåtal *ledare* värnar om flyktingarna i sitt ställningstagande. De som gör det tar flyktingarnas perspektiv i politiska frågor, diskuterar för att terror och *flyktingfråga* inte ska blandas ihop och anser att integrationen av ensamkommande barn måste bli bättre.

Vad som anses vara orsaken till problematik

Argumenten som förs kring anedd problematik inom *flyktingfrågan* handlar främst om passivitet och ovilja från regeringen som leder till de samhällsproblem som presenteras, men också de regelverk kring *flyktingfrågan* som anses ge upphov till problem.

“Den svenska viljan att värna asylrätten har i praktiken bidragit till att människor drunknat i Medelhavet, även om avsikten givetvis varit den motsatta.”

Passiviteten anses av vissa leda till att Sverigedemokraterna får fler anhängare. En annan *ledare* för fram att passivitet har uppstått på grund av att vi har ett samhällsproblem i Sverige där debattklimatet bidrar till att vi inte får diskriminera potentiellt utsatta grupper.

Åtstramningarna är något de flesta *ledare* har en positiv inställning till och anser att detta skulle ha gjorts tidigare, alternativt att ett beslut skulle ha tagits tidigare om omfånget av Sveriges flyktingmottagande. Problemet bottenar för många *ledare* i att det inte funnits någon plan för Sveriges flyktingmottagande. Bland *ledarna* om ensamkommande flyktingar har denna planlöshet också varit den största anledningen till kritik. Reglerna har utnyttjats för att skicka barn till Sverige och sedan använda dem som anledning till att anhöriginvandra.

“/.../ familjer i det krigshärjade Afghanistan som i ett försök att komma därifrån skickar ett av sina barn till Sverige”

6.1.2 Analys

Det som *ledarna* främst argumenterar mot är det rådande reglerna inom *flyktingfrågan*. Byråkratin inom mottagandet ses som en aspekt där det finns stora brister, och att systemet inte fungerar. Detta leder till en gestaltning av Sverige där viktiga funktioner slagits ut och är också sammankopplat med *systemkollapsen*. På sättet argumenten förs är *ledarna* emot hur flyktingpolitiken ser ut idag, och argumenterar för hårdare regler i flyktingmottagandet. Vad gäller ämnet ensamkommande flyktingbarn så är bilden att det även där finns stora brister i mottagningssystemet. *Ledarna* anser att Sverige har en allt för generös politik vad gäller anhöriginvandring. Systemet har gjort att barn tvingats till att göra farliga och riskfyllda resor.

Den hårdaste kritiken mot flyktingpolitiken skedde innan beslutet om *åtstramningar* togs, och efter beslutet om *åtstramningarna* anser de flesta *ledare* att restriktioner i flyktingmottagande var något som behövdes. Nord tar upp problemet med de allt mer nyhetsanpassade och kommenterande *ledare* som ett problem i sin studie (Nord, 2001:222). Vår studie visar dessa tendenser, då de flesta *ledare* kommenterar kring aktuella händelser inom *flyktingfrågan* och problematiserar olika politiska frågor utan att oftast komma med några konkreta lösningar. Det kan tolkas som att skribenten inte presenterar någon djupare analys, utan det blir mest beskrivningar av problematiken.

6.2 Grupper och aktörer

Av de ämnen som problematiseras på ledarplats finns ofta någon eller flera parter som hålls ansvariga för att problematiken uppstått. Oftast är det på en politisk nivå, antingen regeringen i Sverige eller på EU-nivå. Den främsta anledningen till att de hålls ansvariga är deras inställning till *flyktingfrågan*, att de besitter passivitet och ovilja till att delta i debatten. Anledningen till passiviteten inom frågan är rädslan för att spela Sverigedemokraterna i händerna och gynna främlingsfientliga krafter. Det skrivs om att det delas ut skamstraff till de som på något sätt är kritiska till flyktingpolitiken och därför vågar ingen delta eller uttala sig i dessa frågor. Detta är en indikation på att *ledarna* anser att det finns åsikter kring *flyktingfrågan* som inte får komma upp till ytan.

Fler ansvariga

En annan problematisering är att flyktingar ger sig ut på farliga resor för att ta sig till Sverige. Här är det oftast flyktingsmugglare som ses som ansvariga för denna problematik, men också systemet för asylrätten, som medför att resorna måste göras för att kunna söka asyl på plats. Sveriges flyktingpolitik ses som för generös och hålls också ansvarig för att människor tvingas göra dessa resor. Det är denna flyktingpolitik som får människor att vilja ta sig hit. Flyktingsmugglarna ses också som ansvariga för problematik som beskrivs i samband med ensamkommande flyktingbarn. Anledningen är att flyktingsmugglarna målar upp Sverige som ett paradiset, vilket medför att de ensamkommande flyktingbarnen har för höga krav när de kommer hit.

Det är endast en ledare som sticker ut och håller regeringen ansvarig för att införa *åtstramningar* i *flyktingfrågan* och argumenterar för att det är fel med dessa restriktioner, efter som det minskar antalet flyktingar som får asyl i Sverige. Här är enda gången i våra resultat som det presenteras

ett annat perspektiv på ledarplats, som värnar till humanismen i *flyktingfrågan*, där *åtstramningarna* ses som något som strider mot asylrätten och i längden mänskliga rättigheter.

Färre tas i försvar i ledarna

Mer sällan är det någon som tas i försvar kring problematik som beskrivs kring *flyktingfrågan*, även om detta syns i ungefär hälften av de *ledare* som vi analyserat. I majoriteten av *ledarna* är det flyktingar som försvaras inom problematiken som presenteras i tesen. När det kommer till de *ledare* som kopplar flyktingar till brottslighet, så är det oftast muslimer som tas i försvar mot att de kopplas samman med terrorism.

Diskussionen om att flyktingar sammankopplas med jihadism och terror problematiseras i många *ledare*. Att kopplingen görs i så många *ledare* bidrar till att skapa association kring flyktingar som handlar om jihadism och terror, vilket i sig kan bidra till ett främlingskap gentemot nyanlända flyktingar på ledarplats, bara genom att dessa sammankopplingar görs. I en av *ledarna* ses det som en komplex fråga som måste åtgärdas, att terror måste bekämpas främst i utanförskapsområden, men också i länder som Syrien. Just att man benämner något som 'utanförskapsområden' kan också ses som en tydlig gränsdragning mellan oss 'innanför' och de 'utanför'. I en *ledare* tas kristna asylsökande i försvar, där ledarartikeln handlar om hur de blir förtryckta på asylboenden utan påföljder:

"...islamister trakasserar kristna asylsökande i Sverige".

Bild av ett förtryck

I samma *ledare* ges en bild av två grupperingar på asylboendet. Dels är det kristna på asylboendet samt islamister, där det är islamister som förtrycker kristna. Det kan ge en avsmalnad bild när endast islamister och kristna presenteras som grupper i denna *ledare*. Det kan ge en bild av att många nyanlända muslimska flyktingar också är radikala förtryckare, eftersom muslimer utan islamistiska värderingar inte presenteras i texten. Det tidigare citatet följs av:

"... det mänskliga är att ta med sig sitt hat, sina fördomar och sin inskränkthet vart man än reser.../...I många utanförskapsområden frodas intoleransen. Det handlar om antisemitism, kvinnoförtryck, hedersförtryck, homofobi, och mot kristna konvertiter."

Vidare tolkas texten som att förtryck och islamism också är väldigt utbredd i utanförskapsområden, och bland de flyktingar som kommer hit. *Ledaren* anser att förtrycket av kristna inte uppmärksammas.

"Hur regimer i Mellanöstern behandlar kristna minoriteter blir heller aldrig föremål för hård och tydlig svensk kritik".

Här skapas en *representation* kring att islamism är utbredd bland muslimska män i Sverige. Att de hatar och förtrycker samt tar med sig och sprider sin intolerans till andra. Texten bidrar också till att skapa en bild av att Mellanöstern sammantaget består av länder där det pågår förtryck mot kristna. Här ges väldigt lite utrymme för nyansering och representationen blir även att islamismen är utbredd bland flyktingar och invandrare då den 'frodas' i utanförskapsområden. Flyktingar som tar med sig hat och fördomar, och inte klarar av att rätta sig efter normer och värderingar i samhället.

Enligt *ledaren* som skrivit exemplet ovan ska vi rikta 'svensk kritik' för att göra ett tydligt ställningstagande mot förtryck i Mellanöstern. Det sänder ett budskap om att vi i Sverige står för allt det motsatta som förtrycket i de sammantagna länderna Mellanöstern står för.

Tas i försvar men anklagas samtidigt

Det finns vissa ledare där flyktingar beskrivs i försvarande termer mot den problematik som presenteras i tesen. Den sida de försvaras mot utgörs då delvis av de regelverk kring *flyktingfrågan* som finns. Ett exempel på det är att det genom *åtstramningarna* införs åldersbestämning av ensamkommande flyktingbarn. De generösa regelverken har enligt *ledarna* bidragit till att många ensamkommande flyktingbarn ljuger om sin ålder och egentligen är vuxna.

“Vem skulle inte ta till desperata åtgärder i samma situation, vem skulle inte ljuga om sin ålder om det ökade chanserna att få familjen i säkerhet?”

Andra gånger är den sida de försvaras mot andra invandrare, flyktingar, eller av de som för krig i landet de flyr från. Andra invandrare eller flyktingar kan vara invandrare som utnyttjar ensamkommande flyktingbarn som barnpigor, och flyktingar som förtrycker andra flyktingar på asylboenden.

Bland flyktingar som försvaras finns ensamkommande barn och deras familjer. De försvaras på ledarplats inom problematiseringen av samma ämne. Detta på grund av programmet 'De desillusionerade humanisterna' som sänts i P1 (Huitfeldt & Thorén, 2015, 16 december), och handlar om att ensamkommande barn skickas av sin familj från hemlandet. Anledningen till att de försvaras är att ledarna sympatiserar med barnen och deras familjer, eftersom att sända iväg sina barn ger möjligheter till anhöriginvandring.

I en av *ledarna* som behandlar samma ämne försvaras en person som arbetat med familjehem.

“... en kvinna som är öppen sverigedemokrat sedan hon bytt parti från Centerpartiet (och som trots allt har tagit emot sju ensamkommande i sitt eget hem de senaste åren).”

Personen försvaras som att denne inte är en vanlig främlingsfientlig Sverigedemokrat, något som också möjligtvis görs för att styrka sitt kommande argument. *Ledaren* menar att debattklimatet, där *flyktingfrågan* inte får diskuteras, i längden leder till att Sverigedemokraterna får fler anhängare. Dessa anhängare anses vara desillusionerade människor. *Ledaren* anser att lösningen för att förhindra att fler ansluter sig till Sverigedemokraterna är att andra partier ska justera sin politik så att den mer liknar Sverigedemokraternas i *flyktingfrågan*. Något som kan tolkas som ett ogiltigförklarande av partiet.

6.2.2 Analys

Det finns en tendens att befästa bilden av Orienten på ledarplats. Dels genom att utmåla alla sammantagna länder i Mellanöstern som en plats för förtryck. Det skapas också sanningar kring att islamism och förtryck frodas bland flyktingar och invandrare i utanförskapsområden. Saida tankar om orientalismen, där västvärlden upphöjer sig själv genom att tillskriva öst alla de egenskaper som de själva förkastar, blir tydlig i flera argumentationer. Vi ska rikta 'svensk kritik' till Mellanöstern för att markera mot förtrycket. Visserligen är uttrycket 'att rikta svensk kritik' vanligt förekommande när regeringen fördömer en regims agerande, men i detta fall ska det riktas mot hela Mellanöstern, vilket kan tolkas som att förhöja Sverige gentemot alla länder i Mellanöstern i detta sammanhang. Något som kan ses som ett maktutövande där det sker ett

upphöjande av det egna; där det svenska är det motsatta till förtryck, och förkastande av det andra; som i detta fall är förtrycket som pågår i hela Mellanöstern.

Detta bidrar till bilden av orientalism, att Orienten är en plats för primitivism och barbarism, det senare är ett ord som användes av en ledare för att beskriva förtrycket som pågår i länder som sammanfattas som Mellanöstern. Dessa tendenser till primitivism och barbarism kan också skönjas då flyktingar flera gånger försvaras mot andra grupper av flyktingar eller mot invandrare, exempelvis då invandrare använder flyktingar som barnpigor.

Flyktingar anklagas ofta för sitt beteende i *ledare*, men på samma gång tas de i försvar. De gör något som är fel, men deras beteende blir ofta blir rättfärdigt samtidigt som det förkastas. Det skapar en bild av att flyktingens handlande är fel, men samtidigt är det inte flyktingen som ska klandras. Det är utomstående faktorer som är orsaken. Det ger bilden av flyktingen som en person som inte har samma förutsättningar som 'oss' andra, och är beroende av att våra regler ändras för att inte handla fel. Det gör att 'vi' som sätter reglerna blir överordnade.

Sverigedemokraterna är ett parti som beskrivs annorlunda jämfört med andra partier, då det är ett tydligare avståndstagande till detta parti. De ses som ett parti med enkla lösningar. De som är anhängare till Sverigedemokraterna beskrivs som desillusionerade, och på ledarplats är det tydligt att ingen ledare vill förknippas med dem. Jämfört med andra partier skapar detta en representation och bild av Sverigedemokraterna som inte lika giltiga som övriga partier, vilket ger dem en lägre status i maktordningen.

6.3 Representationer

Mycket av det som vi skrivit om tidigare i analysen handlar om hur debatten förts och vad som sägs om debatten. Något vi kan kalla för *icke-debatten* beskrivs många gånger som att det finns en rädsla för att uttrycka sig negativt i *flyktingfrågan* för att de direkt blir utpekade som att främja främlingsfientlighet och inte blir lyssnade på. *Icke-debatten* handlar också om att vi i detta debattklimat inte får sätta ned foten när det kommer till att kritisera flyktingar. Beskrivningarna av *icke-debatten* efter *åtstramningarna* skrivs i en ledare som prefekt, ett tecken på att ledaren anser att debattklimatet nu har ändrats.

“En vuxen diskussion om mottagningskapaciteten har kallats att ‘gå SD till mötes’, ‘sprida främlingsfientlighet’, ‘skapa vi och dom’.”

Det finns också en debatt om debatten som förs av invandringskritiska. Flera gånger omnämns hur invandringskritiska diskuterar *flyktingfrågan*. Det som skrivs om invandringskritiska är att de använder terrordåden i Paris som rättfärdigande av att utvisa flyktingar, och att de invandringskritiska föreslår enkla lösningar på komplexa problem och skapar rasistiska stereotyper.

Flyktingarnas representation

Flyktingar beskrivs ofta i termer av volym, och blir sällan personifierade. Ofta beskrivs flyktingar i förhållande till politiska frågor och siffror. Ofta leder siffrorna till ett ekonomiskt perspektiv på flyktingar, vilket bidrar till en representation där flyktingar ställs mot välfärden. Det berättas om hur många som kommit till Sverige, att Sverige tagit emot många fler än de flesta andra EU-länder och varför de kommer hit.

Det skrivs mycket om flyktingar överlag, men endast en *ledare* låter en flykting komma till tals där personerna får berätta om sitt liv och sin framtid. Flera gånger används andra individer för att berätta om flyktingar. Dessa individer framställs som att de har expertis inom sitt område, på grund av att de har erfarenhet av flyktingar. Ett exempel på någon som uttalar sig om flyktingar är denna person, som arbetat som värdfamilj åt ensamkommande flyktingbarn. I *ledaren* berättas om frågor personen fått från de ensamkommande barnen:

“...det som kom upp kunde vara grejer om pengar. Det kunde handla om allt från om man fick specialgymkort, alltså ett dyrare gymkort, om man fick körkort och Iphone, alltså sista modellen då förstås”.

De flesta bilder som syns på ledarplats i flyktingfrågan är på politikerna Åsa Romson (MP) och Stefan Löfven (S) från presskonferensen då *åtstramningarna* i flyktingpolitiken presenterades. Det finns även bilder på personer som flytt från krig, och bilder tagna på plats i Irak och Afghanistan där lokaliseringen går att utläsa av bildtexten. En av bilderna på personer som flytt visar en kvinna och ett barn bakom stängsel i ett flyktingläger. En av bilderna tagna på plats visar en man med ett gevär i Afghanistan. Dessa bilder ger en representation av hur situationen ser ut i dessa länder (*Se bilaga 2*).

En annan bild tagen på plats visar barn med tända ljus på en mässa. Här berättar bildtexten för oss att kristna barn blir förföljda i Irak. Denna bild ger en representation av Irak som ett land där det pågår förtryck mot kristna barn. Texten handlar om ett asylboende i Sverige där kristna personer blivit förtryckta.

6.3.2 Analys

Ledarna beskriver genom vad som skrivs om *icke-debatten*, att det funnits ett debattklimat där flyktingar och invandring är ett känsligt ämne att diskutera kring. På ledarplats kan vi dock inte se några tendenser till direkt mörkläggnings, då det tydligt riktas kritik mot olika aspekter av *flyktingfrågan* och hur den påverkar det svenska samhället. Vi har hittat flera ledare som med deras tes och argument motsäger att det skulle finnas någon mörkläggnings på ledarplats, då de har kritiska synpunkter på olika aspekter av *flyktingfrågan*. På ledarplats verkar mörkläggnings därmed inte vara någon tendens. Däremot så påpekas i vissa ledare att de anser att det finns ett klimat där flyktingar och frågor som rör immigration inte får kritiseras.

Att flyktingar ofta beskrivs som en politisk fråga skapar en diskurs där flyktingarna ses som något som bidrar till problem för samhället, och i förlängningen blir diskussionen vilka negativa följder mottagandet får för samhället. Något som även Hultén drar slutsatser om i sin avhandling, att invandring från 1985 fått stå i motpol till välfärd eftersom journalistiken varit för en reglerad invandring för att värna om välfärden.

Det finns flera bidragande orsaker som sammantaget leder till en uppdelning mellan ‘oss’ svenskar och ‘dom’ som är flyktingar. Dels att flyktingar ställs i motsats till välfärden kan leda till ett tänk där frågeställningen blir; har ‘vi’ råd med ‘dom’. Dels finns det en syn på flyktingar att ‘de’ är beroende av ‘våra’ resurser för att i framtiden kunna klara sig i samhället, där det kan tolkas som att det antingen blir ett slags upphöjande av ‘vår’ svenska solidaritet, eller återigen ett tänk där frågeställningen blir om det finns pengar till att lägga ‘våra’ resurser på ‘dom’. Det kan också tolkas som ett slags underordnande där ‘vi’ ska hjälpa ‘dom’. Bilden av *flyktingfrågan* hamnar i ett perspektiv där ‘vi’ måste bestämma hur vi ska hantera ‘dom’.

Flyktingarna blir oftast representerade genom en tredje part, där det ofta ges en avsmalnad bild av dessa personers erfarenheter av flyktingar. Dessa personers erfarenheter tolkas som att de liknas

vid en en slags expertis, som bidrar till ett sanningsskapande kring deras erfarenheter av flyktingar.

6.4 Sammanfattande analys

De resultat som framkommer av flyktingfrågan är främst att den gestaltas som att Sverige befinner sig i en *systemkollaps*. Det kan ge upphov till bilden av att flyktingarna som tar sig hit bidrar till att vårt samhälle kollapsar. Samtliga ledare argumenterar för att det är bra för Sverige med en fortsatt preliminär minskning av flyktingmottagandet. Sammantaget kan vi se en bild av *flyktingfrågan* som på ledarplats sällan diskuteras ur ett humant perspektiv, utan är mer en rent politisk fråga. Det är också en fråga där immigration sätts som motsats till välfärd. Att vi inte både kan ha ett högt flyktingmottagande samtidigt som vi har ett fungerande välfärdssystem. Tydlig kritik mot *flyktingfrågan* på ledarplats visar på att mörkläggning inte är en tendens.

Inom *flyktingfrågan* är det främst fokus på regeringen, där Stefan Löfven och Åsa Romson får representera den främsta delen av kritiken som riktas mot regeringens handlande. Också EU och den så kallade *icke-debatten* om immigration är anledningar till *flyktingkrisen*, där Sverigedemokraterna ses som en del i att *icke-debatten* uppstått. *Ledarna* problematiserar många gånger *flyktingfrågan* men lämnar ofta problematiseringar obesvarade. Det visar tendenser på en kommentarsorienterad opinionsjournalistik. På ledarplats uppfattas Sverigedemokraterna som icke likvärdiga de andra partierna, de innehar inte samma giltighet som övriga partier i riksdagen.

Det finns tendenser av att bilden av Orienten befästs på ledarplats genom representationer av flyktingar som en grupp där islamism är utbredd, och invandrare och flyktingar som bidrar till andra flyktingars utsatta situation. De grupper av människor som ses som ansvariga för att flyktingar hamnar i ett utsatt läge är i vissa fall de som för krig i deras hemländer. I andra fall är det invandrare, flyktingsmugglare, och islamister på asylboenden. Detta ger tendenser till en orientalistisk framställning.

Kring flyktingar skapas en bild av flyktingen som icke klandervärd. En flykting som ofta handlar på fel sätt, men som inte kan klandras för den problematik den bidrar till, utan det är istället utomstående faktorer som är orsaken. Det ger bilden av flyktingen som en person som inte har samma förutsättningar som 'oss' andra, och är beroende av att våra regler ändras för att inte handla fel, vilket kan ses som en maktpositionering där vi som sätter reglerna är överordnande flyktingars handlingar.

Flyktingarna blir ofta representerade av en tredje person som tar hand om dem, och som oftast beskriver dessa personer en bild genom deras erfarenheter av flyktingar. Att ta in dessa personer att uttala sig kan tolkas som att deras uttalanden sker i egenskap av expertis. De framställningar som görs av de flyktinggrupper som omnämns bidrar till att förstärka en representation av att detta motsvarar sanningen. I övriga lägen, och som oftast, beskrivs flyktingarna i förhållande till volym eller ur ekonomiska perspektiv, och sätts i motsats till välfärden.

Den framväxande bilden som *ledare* ger genom deras beskrivning av debattklimatet är en polarisering mellan två läger. På den ena sidan finns de som fördömer andra som uttalar sig negativt om flyktingar, och är helt emot att rikta kritik mot flyktingfrågans olika aspekter. På andra sidan är de som använder sig av terrordåd för att skapa stereotyper kring invandrare och flyktingar som terrorister och jihadister.

7. Diskussion

7.1 Systemkollaps

Att *ledare* beskriver effekterna av flyktinginvandringen som en *systemkollaps* skulle kunna bidra till att befästa bilden av ett Sverige som inte klarar av ett fungerande välfärdssystem samtidigt som vi tar emot flyktingar. Enligt forskare T J Hatton (Björklund, Schück, 2016c, 26 april) så finns det en stark korrelation mellan de människor som tycker att regeringen förlorat kontrollen, och de som är emot invandring. I denna korrelation får vi visserligen inte veta något om vad som är orsak och verkan, men det kan vara problematiskt utifall människor blir mer invandringskritiska när de upplever att staten inte har kontroll över sina institutioner.

Forskning visar att i spåren av 2000-talets finanskris berodde det ökade stödet för populistiska partier i Nordvästra Europa främst på en skepsism mot de europeiska institutionerna, snarare än ett stöd för minskad invandring (Hatton, 2016:235). Det tyder på att stödet för populistiska partier skulle kunna öka om upplevelsen är att hela systemet är på randen till kollaps. Situationen har av många anledningar varit påfrestande för flyktingar som kommit hit under året, dels med tanke på att många myndigheter varit överbelastade under en tid. De flesta människor i Sverige har dock kunnat leva ett vanligt liv under denna tid. Om ett ord som *systemkollaps* figurerar i media skulle det kunna ha en påverkan på hur oroliga människor är för att situationen ska utvecklas till en total kollaps. Här kan det funderas på medias viktiga demokratiska roll och hur medias representation bidrar till hur en fråga uppfattas av allmänheten.

Media benämns ofta som den tredje stadsmakten, och har ett stort ansvar med sin rapportering. En *ledare* speglar en tidnings åsikt, och något som kan vara ett led i kommersialiseringen är journalisters uppfattning om minskad frihet i beslut som rör det egna redaktionella arbetet. De anser att inflytandet av ägarna till medier har ökat (Asp, 2012:115), något som tyder på att beslutsfattandet i flera delar av tidningen i högre grad sker längre upp i en tidnings ledning. Därmed kan tidningens åsikter möjligtvis speglas tydligare idag. Detta exempelvis genom nyhetsvärdering, samt val av vinkel, som får utrymme på nyhetsplats och kanske oftare bestäms högre upp i ledningen. Dessa subtila representationer kan i förlängningen påverka vår samlade bild av en grupp, objekt eller ett fenomen.

Återspeglning mellan *ledare* och övrig nyhetsplats är inte något vi kan påvisa i vår studie utan det är snarare en möjlig intressant aspekt av vilka större påverkningar en ledares bild av en fråga kan ge i ett större perspektiv. Med tanke på den alltmer nyhetsanpassade ledarartikeln (Nord, 2001:222) kan en sammantagen bild av Sverige i kris innebära att begreppet *systemkollaps* även förekommer på nyhetsplats. Det går bara att spekulera i huruvida det skulle kunna bidra till en större misstro mot statliga instanser och i längden också bidra till ökat stöd hos de politiska partier som anses populistiska. Men eftersom det också är flyktingarna som i så fall orsakar denna *systemkollaps*, så kan vissa se det som att inga eller mindre flyktingar blir en enkel lösning på hur Sverige ska hindras från att kollapsa.

En majoritet av *ledarna* är inriktade på denna *systemkollaps* och kommenterar i vissa fall på de senaste nyheterna. Speciellt när *åtstramningarna* finns i alla *ledare*, som blir en kommentarsorientering av den senaste händelseutvecklingen inom *flyktingfrågan*. En effekt av kravet på aktualitet kan innebära ständiga kommenterar på de mest aktuella nyheterna utan möjlighet att gå sin egen väg (Nord, 2001:222). Om nyhetsanpassade *ledare* är en effekt på ledarplats, kan det betyda att det blir ett snävare perspektiv av *flyktingfrågan* som presenteras.

Ledarna blir mer benägna att endast förhålla sig till vad som anses vara nyheten i *flyktingfrågan*. Något som vi sett tendenser till i våra resultat, då våra valda ämnesområden till stor del blev fokuserade till samma tidsperiod under två månader. Exempelvis hade fyra av fem tidningar skrivit om ensamkommande flyktingbarn under en månads tid, och *åtstramningarna* var omskrivna samma datum av samtliga *ledare*.

7.2 Ekonomiskt perspektiv

I våra slutsatser har vi sett att grunderna i Sveriges och Europas migrationspolitik ifrågasatts, något som inte gått att hitta i Hulténs (2006:218) avhandling. Både Sveriges migrationspolitik och asylpolitiken på europainivå har ifrågasatts i grunden, där *ledare* både velat se reglerad invandring och annorlunda asylprocesser. En bidragande faktor till att våra slutsatser skiljer sig från avhandlingen kan vara att vi studerat ledarplats, medan avhandlingen studerat nyhetsplats. En väsentlig skillnad i vår studie är att nästan alla ledare gör ställningstaganden i de frågor som tas upp, vilket inte alls sker lika tydligt på nyhetsplats. Men det är intressant att fundera kring ifall detta skulle kunna betyda att vi går mot ett annat debattklimat i migrationspolitiken, där det från journalistiskt håll förs en tydligare kritik och ifrågasättande av systemet.

En annan aspekt som vi även ser i våra slutsatser är att det på ledarplats finns tendensen att ställa, i detta fall, välfärd mot migration. Även i Hulténs studie (2006:213) på nyhetsplats fanns slutsatser om att ställa invandring mot migration, som visat sig redan för 30 år sedan. Det är intressant att jämföra tidsskillnaderna mellan dessa studier. Den tidigare studien genomfördes under en tid då immigrationen inte alls sett ut som den gjort i Sverige under det senaste året. Visserligen har Sverige alltid varit mer av ett invandrarland mer än utvandrarland under en lång tid, men vi har aldrig sett den situation som flyktingar utsatts för vid ankomst till Sverige tidigare, med överbelastning på de institutioner som handhåller flyktingmottagande.

Det finns en stor komplexitet i fråga om flyktingmottagande och om det egentligen är kostsamt. I Dagens Nyheters artikelserie 'Efter flykten' uttalar sig tre forskare som är insatta i forskning om migration och ekonomi. Deras syn på flyktingpolitik visar att det finns skilda åsikter i frågan. De berättar också att vissa forskare menar att vi tjänar på ett flyktingmottagande, då det innebär en ökning av de sammanlagda statsfinanserna, medan andra menar att det kan innebära påfrestningar på en välfärdsstat. Samtidigt är det ingen studie som pekar på stora skillnader åt något håll i fråga om tillskott eller negativa effekter på statens finanser (Björklund & Schück, 2016a; Björklund & Schück, 2016b; Björklund & Schück, 2016c). Ur detta perspektiv kan man fråga sig vad syftet med ett stort kostnadsfokus i diskussionen om *flyktingfrågan* egentligen är.

7.3 Främlingskap och yrkesetik

Den tendens vi sett i resultaten gällande stereotypisering och ett skapande av främlingskap kan bli problematiskt på flera sätt. Att de framväxande mönster vi sett bidrar till en representation av en grupp människor som kan ge en avsmalnad bild av verkligheten går emot journalistikens ideal som neutral rapportör och som objektivt förmedlar information (Asp, 2012:34). Det är av stor vikt att olika perspektiv tas i frågor för att rapporteringen i slutändan ska vara objektiv. Men på ledarplats finns inte samma krav på opartiskhet, utan den platsen i tidningen är öppen för subjektivitet och egna åsikter, vilket i detta fall bidrar till subjektivitet i framställningar. En grupp i *flyktingfrågan* som i vår studie har tendenser till att stereotypiseras på ledarplats är ensamkommande flyktingbarn. Det skapas en bild att många av dem egentligen är vuxna och ljuger om sin ålder. Endast en ledarartikel ger en representation av barn som tvingas göra en lång och troligtvis farlig resa till Sverige.

En annan viktig anledning till att ge en så nyanserad bild som möjligt är att det överlag inte rapporteras lika frekvent från länder som ligger långt bort kulturellt och geografiskt sett från Sverige (Häger, 2014:101-102). När hela Mellanöstern refereras till som en sammantagen plats där det pågår förtryck mot kristna, bidrar det till *ledares* representation av området. Det kan ge en avsmalnad bild när ingen särskiljning görs mellan de länder som utgör Mellanöstern. Det blir ännu viktigare att skildringen sker genom att ta flera olika sidor och perspektiv, för att inte bidra till en förenklad bild av verkligheten.

Bilden på de kristna barn i Irak som enligt bildtexten var förföljda väcker också en del frågor. I de publicitetsregler som finns för press, radio och TV, som är etiska riktlinjer, finns att läsa att 'bildtext får ej utformas så att det vilseleder eller lurar läsaren' (Svenska journalistförbundet, 2016). I det här fallet finns det en vilseledning i vad som presenteras på bilden och vad det står i bildtexten. Dessa barn verkar inte vara förföljda på bilden, men det blir ändå intrycket efter att ha läst bildtexten. Intrycket blir också att övriga texten ska handla om att kristna barn blir förföljda i Irak.

Denna bildtext, som förutom att den inte har stöd i övriga texten, heller inte har stöd i bilden. Här kan man ifrågasätta valet av bild, och vad tanken med bildens sammankoppling till texten är. I dessa lägen kan det krävas mer eftertanke i val av bilder för att inte bidra till en förstärkande effekt av den problematik som presenteras. Exemplet i ledarens text kommer från ett asylboende i Sverige, och appliceras sedan genom bilden på kristna barn i Irak som är på väg in till en mäss.

I journalisters yrkesetik åligger det dem att sträva efter att återge alla parterers ståndpunkter (Svenska journalistförbundet, 2016). På ledarplats är syftet att driva opinion och beslutsfattare i en viss riktning, och reglerna betyder kanske inte att en ledare behöver återge alla sidor i en politisk debatt på just denna plats i tidningen, då syftet är att påverka beslutsfattare i en viss riktning. När man däremot talar om folkgrupper sätts det i ett annat perspektiv och då blir det viktigare att representera flera sidor. Annars finns det risk att den samlade bilden som gestaltas av *ledare* blir stereotypisk. Dessa olika sidor kan vara viktiga att representera av flera skäl. Eftersom det också är tidnings ståndpunkt som representeras på ledarplats är det kanske än viktigare att gestalta en grupp ur flera perspektiv. Ur demokratisk synvinkel kan det annars bli ett problem när en tidnings åsikt sammantaget ger upphov till förenklade bilder av en befolkning eller en grupp. En annan aspekt som kan vara intressant att fundera på är om de perspektiv av grupper som ges på ledarplats också manifesteras mer subtilt i andra delar av tidningen, och hur det i så fall i förlängningen bidrar till den allmänna uppfattningen av denna grupp, om den samlade bilden kan verka förenklad eller nedvärderande.

7.4 Icke-debatten

Icke-debatten är ett genomgående tema i analysen och något som ofta får stå till svars för olika händelseutvecklingar av *flyktingfrågan*. Det är svårt att säga varför denna uppstått. Litteraturkritikern Håvard Rem har ett förslag som han presenterar i P1:s program 'De desillusionerade humanisterna' (Huitfeldt, & Thorén, 2015, 16 december) om att Sverige efter samarbete med Tyskland under andra världskriget efteråt aldrig rannsakade sig själva, till skillnad från Norge som gjorde upp med landsförrädare och medlöpare. Han tror att det lett till att Sverige lagt ett lock på en naturlig diskussion där det som följer blir en debatt om debatten. Om det finns poäng i hans resonemang så kan det vara intressant att fundera kring detta. Kan det vara så att rädslan för att ta ställning är djupt rotad sedan Sverige inte tog ställning åt något håll under andra världskriget.

Om vi skulle tolka detta utifrån våra resultat så kan det också vara så att det som Rem kallar lock istället är att många ser det som en självklarhet att ta emot flyktingar och inte tycker att det behöver diskuteras då de skulle kunna se det som att strida mot mänskliga rättigheter. De ser flyktingmottagandet som något vi ska relatera till från ett mer humant perspektiv. På andra sidan i debatten finns de som mer oroar sig för hur immigration och välfärd ska gå ihop. Att de här två sidorna polariserats i frågan kan bero på ideologiska låsningar då ena sidan tar ett humant perspektiv, och de som oroar sig för välfärden tar ett ekonomiskt perspektiv. Dessa aspekter av inställning och attityder till invandring skulle vara intressant att få veta mer om ur ett större perspektiv.

En anledning till att debatten om *icke-debatten* uppkommit skulle då kunna vara att den ena sidan inte ser det ekonomiska perspektivet som relevant att ha i åtanke, medan den andra sidan ser det som den viktigaste aspekten i *flyktingfrågan*. Den sida med det mer ekonomiska perspektivet kan då ha upplevt att deras aspekt inte kommit upp på dagordningen i *flyktingfrågan*, med tanke på vad de uttryckt om debatten. I och med *åtstramningarna* verkar upplevelsen av debatten ändrats, och immigration i relation till välfärd har hamnat högre upp på dagordningen.

Det som skulle kunna styrka dessa potentiella sidor av debatten är att våra resultat visade tendenser till att debatten ändrats sedan regeringen tog beslut om *åtstramningar* i flyktingpolitiken och då gjorde ett ställningstagande att Sverige inte kunde ta emot flyktingar i samma utsträckning. Något som bemöttes av negativ kritik från den sidan som har humanitet som främsta argument, och positiv kritik från andra sidan som velat ha svar på vad *flyktingfrågan* innebär för välfärden. Resultaten visade också ett fokus på *flyktingfrågan* i relation till välfärden, och har därmed alltså blivit mer av en kostnadsfråga.

7.5 Polarisering i debatten

Ett annat fokus i *icke-debatten* är mer inriktad på hur det rapporteras om flyktingar. Att det verkar finnas en konflikt mellan vad som får sägas om flyktingar, och vad som inte anses lämpligt att uttala sig om. Även där finns det två sidor. Utgår vi från de uttalanden om debatten som skett på ledarplats verkar den ena sidans åsikter grunda sig i att de vill se ett debattklimat där vi kan kritisera olika grupper i samhället, och att det leder till ett öppnare samhälle där vi fritt får uttrycka våra åsikter. Den andra sidans perspektiv på saken är de anser att man ska vara försiktig med att kritisera grupper i samhället då det lätt leder till stereotypiseringar, och därmed gynnar en ökad främlingsfientlighet.

I denna debatt om flyktingar verkar det finnas två sidor som gör sig tydliga på flera håll. Den visar sig också hos svenska folket. Allmänhetens uppfattning om flyktingfrågan har ökat markant från hösten 2015 jämfört med föregående år. SOM-institutets senaste ökning visar på en dubbling av de som tycker att immigration-och integrationsfrågan är viktigast, där hälften av befolkningen nu rankar denna samhällsfråga högst. Av de som tycker att frågan är viktigast finns både de som är positivt inställda respektive negativt inställda till invandring (TT, 2016b, 19 april). Att debatten handlar om människors utsatta situation här i Sverige och världen gör att frågan också rör upp mycket känslor och engagemang. Det är ett ämne där människor har starka åsikter åt båda håll, och det verkar inte finnas några enkla svar. Debatten i *flyktingfrågan* har tagit många vändningar i och med att vi hela tiden ställs inför nya utmaningar som kräver att vi hittar nya lösningar.

7.6 Avslutande om vår studie

Vi trodde att vi skulle hitta mer så kallad smutskastning mellan de olika tidningarna. Att en *ledare* skulle förkasta en annan ledarsida oftare. Vi kunde bara hitta en *ledare* med *flyktingfrågan* som huvudämne där det refererades till ledarartiklar utanför den egna tidningen. Något som skulle kunna bero på att resultaten visade tidningarnas liknande politiska ståndpunkter i *flyktingfrågan* gällande minskad invandring, och att de håller med varandra i flera aspekter av *flyktingfrågan*. Något annat vi trodde att vi skulle hitta i studien var med rena adjektiv i samband med ordet flykting. Istället blev flyktingarna ofta omnämnda i politiska sammanhang eller gestaltade genom exempel där olika personer som citerades i *ledaren* pratade om flyktingar de mött. Det vi är mest förvånade över att det uteblev från studien var mer skilda åsikter mellan tidningarnas grundläggande åsikter i *flyktingfrågan*. De var istället ofta överens om vilken problematik som fanns kring *flyktingfrågan* i ledarna, även om de ofta hade olika sätt att driva sin tes inom denna problematik. Ett exempel på det är att många drev en tes för åldersbestämning av ensamkommande flyktingbarn, men argumenten för denna ståndpunkt varierade. Vissa ansåg att det var bra för att motverka sociala hierarkier som annars uppstår när det finns stora åldersskillnader på HVB-hem, andra tyckte att det var bra eftersom det gjorde Sverige mindre attraktivt som flyktingland.

De flesta bilder som förekom på ledarplats var på politikerna Stefan Löfven (S) och Åsa Romson (MP). Det kan bero till största del på de ämnen vi valt för analys, då ett ämne fokuserar på en presskonferens där *åtstramningarna* presenteras. Men det är många gånger fokus på dessa personer i de *ledare* vi undersökt, som även ger en bild av att dessa två är huvudpersoner i *flyktingfrågan*. Hade andra ämnen valts känns det troligt att det hade kunnat bli en annan variation i fråga om bilder.

Många av de ledare som kom att bli analysobjekt visade sig komma från ungefär samma tidsperiod. Endast två ledare var från andra månader än november och december 2015. Detta gör att vi skildrat *flyktingfrågan* sammanlagt under mestadels dessa månader. Det kan tyda på att denna fråga var som mest högaktuell under denna tid. Eftersom vi inte haft för avsikt att studera *flyktingfrågan* över tid så tror vi att det som påverkats är att vi har fått djupare inblick i vad som skildrades och vilka åsikter som florerade vid denna tidpunkt.

De val vi gjort under studiens gång har självklart påverkat det slutgiltiga resultatet. Hade vi valt andra utgångspunkter i de 15 ledare vi kom att analysera, hade bilden kunnat vara en annan. Nu blev det fokus på de ämnen som valts. Hade vi gjort andra ämnesurval hade fokus på vilka ämnen som diskuteras sett annorlunda ut. Däremot är syftet med ECA att gå mer på djupet, och därigenom fånga de områden och aspekter som ansågs mest relevanta inom *flyktingfrågan*. Det som vi fått fram genom denna analys är viktiga skildringar av *flyktingfrågan*, som vi anser att det är relevant att sätta fokus på. De slutsatser som framkommit av vår studie ger en inblick i bilden av *flyktingfrågan*, debatten och flyktingen, sett från *ledares* perspektiv.

Ett annat val som påverkat det slutgiltiga resultatet är valet av tidningar som vi gjort. Hade vi valt tidningar efter olika politiska ideologier är det troligt att perspektiven på *flyktingfrågan* kunnat spreta åt fler håll. Nu är det övervägande liberala tidningar som vi valt för studien, vilket kan vara en bidragande orsak till att många ledare problematiserar samma ämnen inom *flyktingfrågan*. Hade vi valt tidningar efter geografiska områden hade resultaten kunnat se annorlunda ut av samma anledning som tidigare nämnts, men något annat som också kan spela in är att det kan finnas olika lokala händelser och perspektiv som kan påverka vad som skrivs på ledarplats.

7.7 Vidare forskning

Som förslag till fortsatt forskning har vi några tendenser som skulle vara intressanta att uppmärksamma och fördjupa. Främst fastställa om det kan finnas spår av hur *flyktingfrågan* framställs på ledarplats på i tidningens övriga rapportering genom att ledarartiklar jämförs med nyhetsplats i en tidning. Om det är så att ledare kanske utformas efter existerande material i tidningen. Också då studera om ledarartikelns vinkel på en problematisering av en aspekt inom flyktingfrågan fördjupas genom en artikel med samma vinkel och problematik på nyhetsplats. Att i denna studie också studera utifall det finns en viss subjektivitet i rapporteringen hos olika tidningar, eller om tidningen förblir objektiv på nyhetsplats.

Ett annat ämne som skulle vara intressant att studera mer ingående är en kvantitativ analys av hur flyktingen framställs på ledarplats. Att koda de ledarartiklar som har *flyktingfrågan* som huvudämne, och se vilka ord och sammanhang som används i samband med flyktingen. Vi har i vår studie kunnat uppfatta vissa attribut men inte kunnat kartlägga de på samma sätt som en kvantitativ analys hade klarat av. Det hade kunnat påvisa en mer generaliserbar bild av hur flyktingen beskrivs på ledarplats.

Med tanke på de resultat om *icke-debatten* som uppkommit i vår studie där vi tolkar debatten utifrån ett humant och ekonomiskt perspektiv skulle det vara intressant att forska vidare i vilka attityder hos befolkningen som ligger bakom att man är positiv respektive negativ till invandring. Det kan vara intressant att se vilka kopplingar som kan hittas till dessa olika attityder för att öka förståelsen för anledningar till att polarisering i denna fråga uppstår.

8. Referenser

Altheide, D. (1996). *Qualitative Media Analysis*, sid 13-29. Thousand Oaks: Sage publication.

Arnstberg, K-O. & Sandelin, G. (2014). *Invandring och mörkläggning 2 - Fördjupningar och förklaringar*. Debattförlaget: Stockholm.

Asp, K. (red.)(2012). *Svenska journalister 1989-2011*. Göteborg: JMG, Göteborgs universitet.

Bergström, G. & Boréus, K. (red.)(2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Björklund, M., Schück, J. (2016a, 25 april). "Vill man ta emot många flyktingar har det ett pris som måste betalas". *Dagens Nyheter*. Hämtad 2016-05-04 från: <http://www.dn.se/nyheter/politik/vill-man-ta-emot-manga-flyktingar-har-det-ett-pris-som-maste-betalas/>

Björklund, M., Schück, J. (2016b, 25 april). "Det är en fördel om invandrarna har låg utbildning". *Dagens Nyheter*. Hämtad 2016-05-04 från: <http://www.dn.se/nyheter/sverige/det-ar-en-fordel-om-invandrarna-har-lag-utbildning/>

Björklund, M., Schück, J. (2016c, 26 april). Timothy Hatton: "Europa bör välja ut de mest behövande redan i lägren". *Dagens Nyheter*. Hämtad 2016-05-03 från: <http://www.dn.se/nyheter/sverige/timothy-hatton-europa-bor-valja-ut-de-mest-behovande-redan-i-lagren/>

Ekström, A. (2015, 20 juli). En högersväng att prata om. *Journalisten*. Hämtad 2016-05-08 från: <http://www.journalisten.se/kronika/en-hogersvang-att-prata-om>

Esaiasson, P., Gilljam M., Oscarsson.H. & Wängnerud. L. (2012). *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts juridik.

Hadenius, S. (2001, 24 februari). Medieprofessor dömer ut ledarsidorna: Förlegad tidningsform. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2016-02-26 från: <http://www.dn.se/arkiv/debatt/dn-debatt-mediaprofessor-domer-ut-ledarsidorna-forlegad-tidningsform>

Hatton, T. J. (2016). Immigration, public opinion and the recession in Europe. *Economic policy*, 31(86), s. 205-246.

Huitfeldt, J. & Thorén, M. (2015, 16 december). Föregångslandet i P1: De desillusionerade humanisterna [Audio]. Hämtad 2016-05-02 från: <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/661933?programid=4902>

Hultén, G. (2006). *Främmande sidor: främlingskap och nationell gemenskap i fyra svenska dagstidningar efter 1945*. (Doktorsavhandlingar från JMK, ISSN 1102-3015 ; 28) Stockholm: Stockholms universitet. Tillgänglig från: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-1035>

Häger, B. (2014). *Reporter. En grundbok i journalistik*. Lund: Studentlitteratur AB.

Larsson, P. (2015, 22 juli). Fortsätta svängar till höger på ledarplats. *Aftonbladet*. Hämtad 2016-05-08 från: <http://www.aftonbladet.se/kultur/article21151017.ab>

McCombs, M. (2004). *Makten över dagordningen. Om medierna, politiken och opinionsbildningen*. Stockholm: SNS Förlag.

Nord, L. (2001). *Vår tids ledare: en studie av den svenska dagspressens politiska opinionsbildning*. Stockholm: Carlsson.

Nord, L. & Strömbäck, J. (2012). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

Nordenson, M. (2008). *Opinionsjournalistik: att skriva ledare, kolumner och recensioner*. Lund: Studentlitteratur.

Orgad, S. (2012). *Media representation and the global imagination*. Cambridge: Polity Press.

Said, E. (1997). *Orientalism*. Stockholm: Ordfront förlag.

Strömbäck, J. (2004). Introduktion: Från allsmäktiga till maktlösa till mäktiga medier. Dagordningsteoriens betydelse i ett historiskt perspektiv. McCombs, M. *Makten över dagordningen - Om medierna, politiken och opinionsbildningen* (s. 5-13). Stockholm: SNS Förlag.

Svenska journalistförbundet. (2016). *Publicitetsregler*. Hämtad 2016-05-03 från: <https://www.sjf.se/yrkesfragor/yrkesetik/spelregler-for-press-radio-och-tv/publicitetsregler>

Thorén, D. (2015). *Mediakriget - En diskursteoretisk studie om demokrati, journalistik och social sammanhållning i en fragmenterad digital offentlighet*. (Magisteruppsats) Lund: Institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet. Hämtad från: <http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/7762564>

TNS Sifo. (2016). *Orvesto Konsument 2015 helår* (Orvesto Konsument Räckviddsrapporter 2015:Helår). Stockholm: TNS Sifo. Hämtad från: http://www.tns-sifo.se/media/590918/orvesto_konsument_2015_hel_r_uppr_knade__1000-tal_.pdf

TT. (2016a, 26 januari). Journalister självkritiska till migrationsrapporteringen. *SVT Nyheter*. Hämtad 2015-05-09 från: <http://www.svt.se/nyheter/journalister-sjalvkritiska-till-migrationsrapporteringen>

TT. (2016b, 19 april). Flyktingfrågorna högst på agendan. *Metro*. Hämtad 2016-05-05 från: <http://www.metro.se/nyheter/flyktingfragorna-hogst-pa-agendan/Hdzpds!0a0VjE5OZq5ZLR1f1h1h@A/>

Wadbring, I. & Weibull, L. (2014). *Massmedier - Nya villkor för press, radio och tv i det digitala medielandskapet*. Ekerlids förlag: Stockholm.

Bilaga 1. Frågeprotokoll som användes vid kodning

Tidning: _____ Nr: _____

LEDAREN

1. Vilken tes driver skribenten? _____

2. På vilket sätt argumenterar skribenten? _____

3. Vad är lösningen? _____

4. Vad är poängen? _____

GRUPPER OCH AKTÖRER

5. Vilka ses som ansvariga? _____

6. På vilket sätt är de ansvariga? _____

7. Tas någon i försvar? _____

8. På vilket sätt framträder ett 'för och emot'? _____

REPRESENTATIONER

9. Hur gestaltas 'debatten'? _____

10. I vilka sammanhang gestaltas flyktingar? _____

11. Vad visar bilden? _____

CITAT

Bilaga 2. Urval av bilder som publicerats i ledare

Bild: BRAM JANSSEN

FÖRFÖLJDA. Kristna i Irak samlas till mässa i Irbil.

Foto: MICHELLE LUKASIK/REUTERS

OBALANS 37-åriga Samah, här i ett flyktingläger på ön Lesbos, har flytt från Syrien med sina två barn. Men det är främst män som flyr till Europa, i hög grad för att det är så farligt.

Foto: MAGNUS WENNMAN

BEKYMMERSAMMA FÖRSLAG I går presenterade Åsa Romson och Stefan Löfven förslag för att hantera flyktingkrisen. Men snabba och drastiska åtgärder i kris är sällan en bra idé, skriver Karin Pettersson.